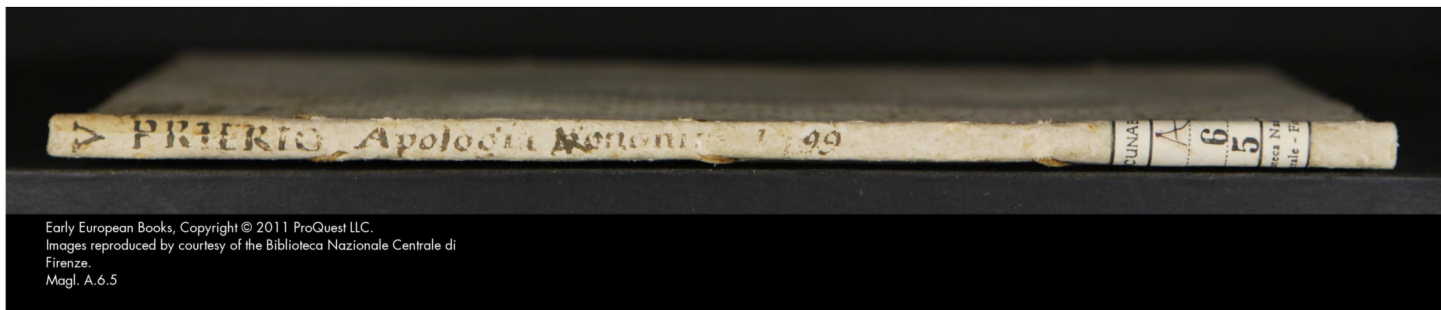

V
Sile **PRIER.**
Apol. pro Dial.

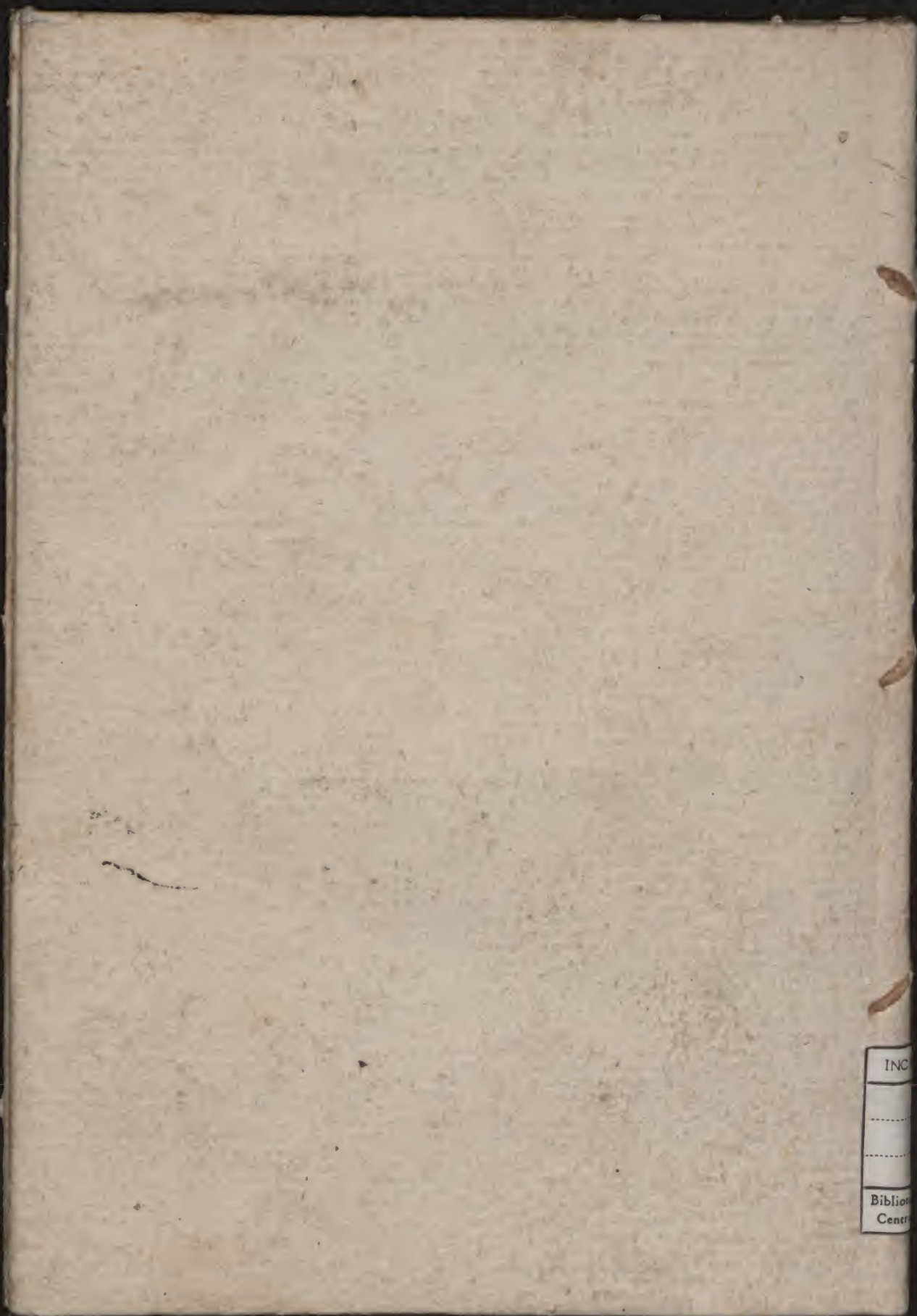
Bonon. 1489

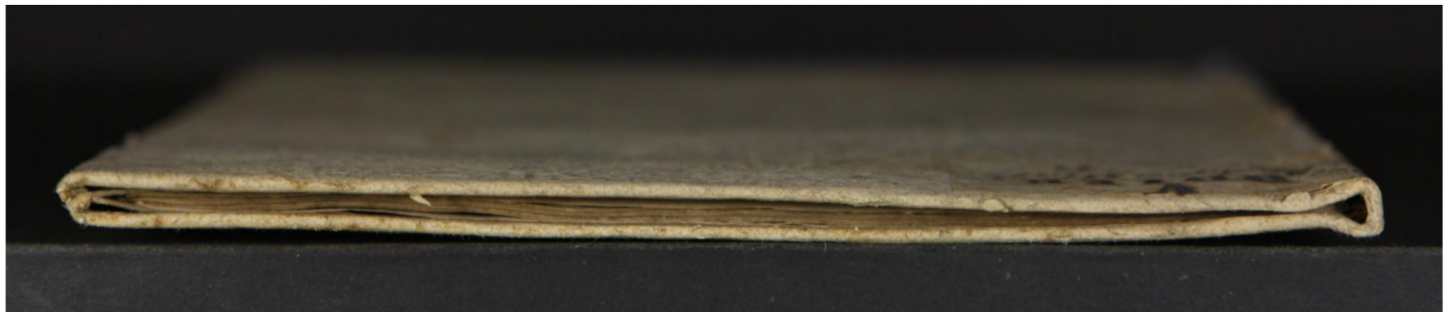
ABULI

azionale
Firenze

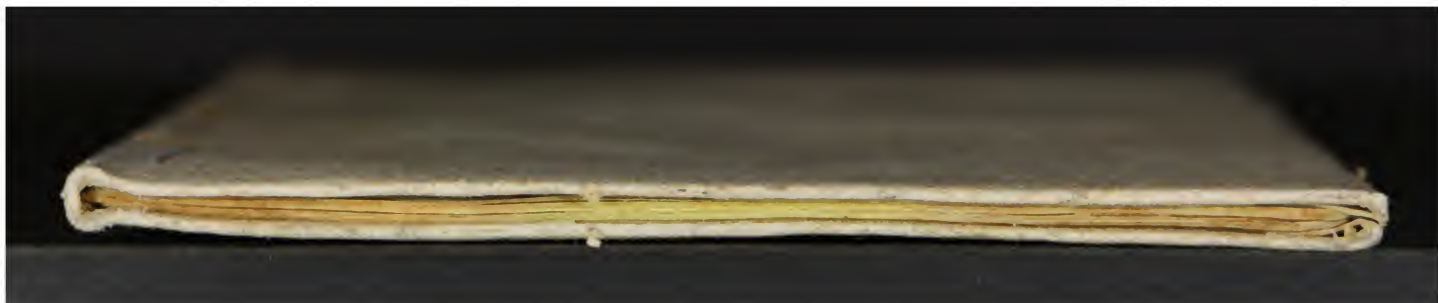

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.5

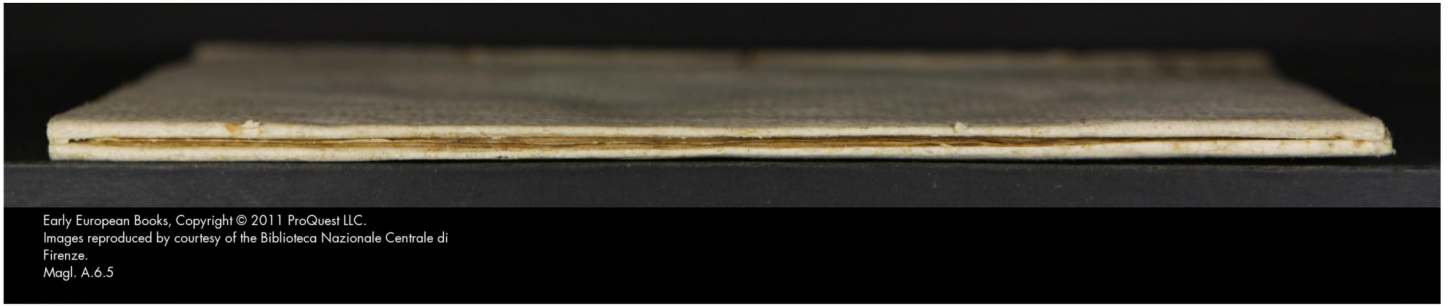

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.5

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.5

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.5

INCUNABULI

A

6

5

Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

VIII

A 6 5

de Puerio Siluestri Apologia pro sua
dialectica. Bononiae per Algonem Bugerium
1499 in 4°.

Questa breve apologia del Puerio è indiriz-
zata nella prima pagina ai suoi discepo-
li, e nella seconda ne viene l'Epitaphium
in carattere semigotico con molti neppi doppie
e l'impresa in terza unione col semplice neppi-
bro, e piccolu la prima iniziale. Termina
colla sottoscrizione - Ingressum Bononiae
per Algonem Bugerum sub Excellentissimo
Domino Johanne Barbivolo Poetice Le-
gatione. Anno ab Incarnazione Domini
M^oCCCC^oXXXX^o die vero x Julii.

Indi ne viene l'avviso conige a a dergo
dell'ultima pagina ne vengono i seguenti
versi di F. Giovanni - Alabro al lettore

Lector qui transis paulisper ista legas
Hoc opus insigne dubios solvere nexos
si cupis in Logis: et scire instantis quid sit
Est labor egregij: Silvestri Pueriani
Felsinae Studij: patribusque dedicat almi.

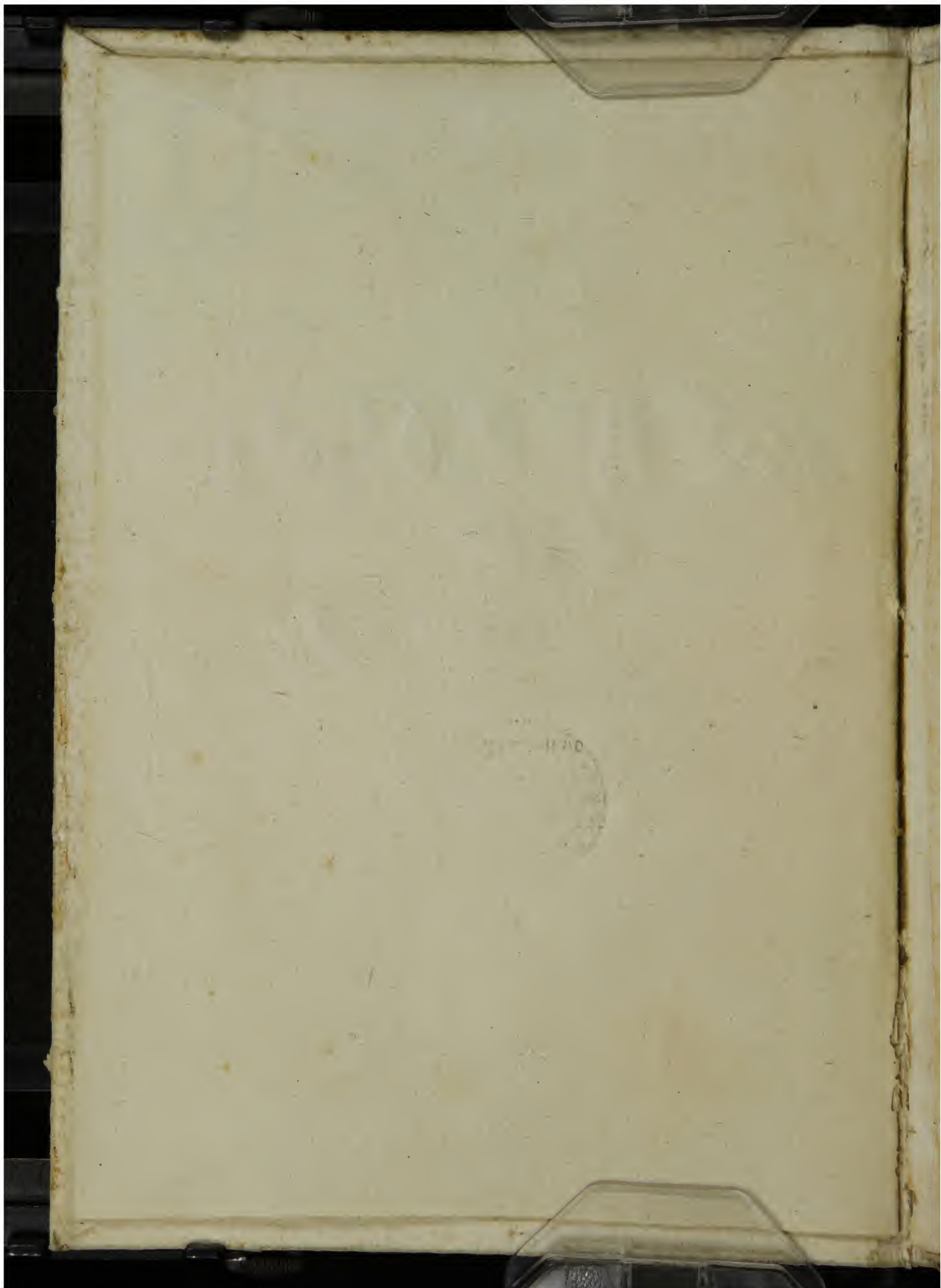
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.5

V

PRIERIO April. 1799

Dialt.

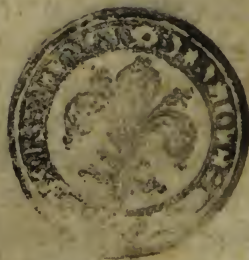
Bom. 1799

Apologia magistri siluestri de pierio or. predic. in dialecticā suā cum ex-
planatione clarissima totius materie intentionalis.

dilectis it̄ et eruditissimis discipulis suis in studiorum m̄re bono
nia. Frater silvester de pierio salut. Cum diu a vobis desidera-
tus tandem aduenisset fr̄es optimi: et in hoc almo gimnasio bono
nienti. sacras lectiones adhuc aggredi non liceret: q̄ formatus bachalarius
cursorq; deesset: auiditate adeo t̄ribunda vt vix explicari posset intentionale
materiaz. que in nostra dialectica est absoluta breuissime. vobis explanatus iri
primū q̄dem verbo. demuz vero ēt arundine flagitastis. Et q̄dem vt debeo
votie vestris. pro ingeniolo proq; viribus inferuire constitui. sed in primis
oro apologiolam. nō quidē ad inuidos: quibus excusatio satis est nulla: s; ad
optimos quosq; qui opusculis nostris letant̄ et gaudent. fecisse licnerit. Igiur
porta tecum. i. epithoma in iohāne capolum pertranseo. q̄n q̄dem illud meo
nomini inscribendū noliz. nec oīo opus illud proprium verum adulterinum et
alienum penitus dixerim. Neq; n. illud ego castigauī ut mihi falso ascribit̄.
Argumentum quoq; magna ex pte meuz nō est. s; titulus nec nō epistola ip̄a
insup et cohortatio ad lectore exulla. Et non mō mendosus. verum et sentētijs
deprauatum est et vsq; adeo truncatum. vt plusq; v. de triginta pagine desint
Quo factū crediderim vt q̄ aureus et clarissimum. meo originali teste. fuisset
difficile. obscurum et trūcatum astruatur s; forte librarijs formandū integrum
inuiolatum et in melius cōmutatū restitua. Interiz vero de n̄ra dialectica ser-
mo sit n̄r. Mirantur. n. p. plures. me de suppositionibus priusquā de enūtiatio-
nibus tractasse. maxime cū modū scīe et non docēdi. me seruaturū in ipso exor-
dio statim p̄fitear. Et n. vt aiunt et vt potius sentio. suppositio passio quidem
termini simplicis. verum in p̄positione non extra. Ego vero id egi quia certū
quidē est suppositionē propriam esse termini simplicis. sed vtrum in p̄posi-
tione nec ne dubium. Unde diffinitiones ac regulas. sic sum moderatus. vt cū
mea doctrina quisq; quā voluerit viam tueatur. Luz. n. suppositio vsus termi-
ni sit hic quidem hunc vsū solum in p̄positione esse profuturū. ille vero
forte ēt extra. Nam si quemp̄iā ad meditanduz de rosa excitare voluero. id et
rosa ipsa subiecta oculis. et nomine eius illato auribus efficiam. De vero in
eo textu fuisse breuiorem. amici et mirantur et dolent. sed cogitent me textum
excidisse. glosas autem reliquisse doctoribus Quāquam ipse textus obcurior
sit. non quia brevis. sed quia mendosus et inusitatus est. maxime ijs qui uel so-
la terministarum fragmenta. uel solam realistaruz vetustatem nouere. Sieri. n.
non potest vt is qui. s. thomā et capreolum et herueum. et alios thomistas. vel
mediocriter sit edoctus illa non capiat que de eorum fontibus sunt excerpta.

Atq; rursus dedecori meo fore asseuerant. q; in albertucium tā patentia furta
cōmiserim a quo insolubilia obligationesq; subripui. Sed primum quide;
quomodo fur censerī possum. qui in ipso limine ⁊ rursus in calce aliena. i. rea-
listarum sophistarumq; doctrinas me scribere non inficioz. Maxime ve-
ro cum textuariam grauitatem. auctores quosq; citare non deceat. Nullus est
preterea tractatus. ne capitulum vel regula dicam. in quo p̄ plura ⁊ quidē si
loqui decet. egregie ⁊ nouiter excogitata conseruerim. Quia igitur in eo libel-
lo materia intentionalis inter cetera obscurior est. qua patefacta ēt alia clario-
ra redduntur. cum olim effecerim textum. nunc vestri gratia glosas efficiam
⁊ quidem taliter vt quisq; vel rudis ad tam p̄fundam doctrinā ⁊ nostre dia-
lectice rudimenta ocū assurgat.

Meritur igitur quomodo pos-
 sit addeſcētoribz mēs ſcī
 tho. declarari circa materiaz
 intētionālē. Ad hoc aut ſic
 rīdeo. Iſtā materiā a ppo
 ſito pertractaſſe ſcītho. nullibi legi.
 Aulo tñ eo in. iij. meth. lec. iij. ⁊ de
 po. q. vij. ar. ij. ⁊ i. q. i. ar. vij. ⁊ i. di. ij.
 ⁊ in multis locis in qbus aliq dicit i-
 cidēter. Et viſo capolo in. i. di. xxij. ⁊
 herueo d intētionibz. ⁊ frātico d pra-
 to. dico q hoc pōt incipiētibz declara-
 ri p tria ⁊ q̄to addito ſanſſieri ēi pōt
 p̄ficiētibz. Primo igit pōt aliq̄s
 diſtinctiones. ⁊ ſo aliquas diſtinctōē
 ⁊ tertio adducā aliquas auctes ſancti
 tho. ⁊ p eaſ oñdā q alia dicta ſunt ad
 mētē eius. q̄to ponaz aliquas colla-
 tiones inter herueū ⁊ capreolū. Quo
 ad primū aſſumo p fundamēto illud
 dictū attritū q intellectus n̄r eſt pura
 poā in gñe intelligibilū. i. intellectus
 n̄r ſumptus ſm ſuā eēntiā p̄ciſe nō ē
 intelligibilis. actiue nec paſſiue niſi in
 p̄ca remota. i. nō pōt aliud intelligere
 nec ēi pōt intelligi a nobis niſi ſupue-
 niat ei aliqua forma faciēs ipſuz intel-
 ligibilē actu actiue ⁊ paſſiue. pmo per
 ſe ipm a nullo intellectu intelligibilis
 ē. quia deus illū nō niſi p eēntiā ſuā
 intelligit. Angelus ſo p eēntiā ſuā ⁊
 ſpēm. Omnis aut alia ſubſtātia intel-
 lectualis p ſe ipā ab aliquo intellec-
 tu ē intelligibilis. i. a p̄prio cuius pōt
 ēē ſpēs intelligibilis et ſi ſit creata ut
 angelica. Et ē ſimile de igne. qui ſi ſu-
 mat ſm ſuā eēntiā p̄ciſe ſecluſo. ca-

lore nō pōt agere. i. calefacere ⁊ ſi pōt
 ſentiri ēē calidus. Et ē ſimile de ma-
 teria p̄ia q̄ſi p impoſſibile eſſet ſine
 oī forma nō poſſet agere. q̄ ſi pduce-
 ret formā vel ppoſitu. nō pduceret ſi-
 mile. ſi vero materiā crearet. nec
 pati ſaltē ab agēte naturali q̄ nō agit
 niſi p moū quē opz ſuſcipi in re quā-
 ta. Et iō ſicut illa eſt pura poā in gñe
 ſenſibiliū. i. a ē hic in gñe intelligibi-
 liū. Et hoc viſo p̄ia diſtinctio ſubec-
 tiue ⁊ obiectiue. Subiectiue qui-
 dē eſt in eo omne accidens eius. Et
 illud eſt quadruplex. Primo ē ſpēs
 intelligibilis que ē ſimilitudo rei im-
 preſſa ab obiecto ſenſibili. mediant
 bus ſenſitiuis potētijs ⁊ virtute intel-
 lectus agētis. qua intellectus poſſibi-
 lis ē actu intelligibilis actiue ⁊ paſſi-
 ue. ita q ipſa ē p̄cipiū intellectiōis
 ſicut calor calefactionis. Secundū eſt
 ipla operatio ſiue intellectiō q̄ effecti-
 ue oritur ab intellectu ⁊ ſpecie intel-
 ligibili ſicut calefactio ab igne ⁊ calo-
 re l3 ſubiectiue recipiat ſolu in intel-
 lectu ⁊ non in ſpē. Tertiū ē ipſe te-
 minus intellectiōis p intellectiōē pro-
 ductus: ſicut calor ab igne pducit per
 calefactionē: qui d̄r ſpēs non impreſſa
 ut prior ſ3 exp̄ſſa ſiue eliciā d̄r et ver-
 buz. Secundū aliquos aut thoſtas di-
 fert realiter ab intellectiōe. ſ3 mihi
 v̄r q non differat ab ea realiter ſicut
 res a re. ſ3 forte grā alicuius cōnotati
 q̄ regulariter ſm ſcolā ſancti thome
 opz tenere q̄ motus ⁊ terminus pro

ductus p motum sunt realiter idē. l3
 dīant mō significādi. vñ sanctus tho.
 pñio p.c. 100. sic dicit. Dico opationez
 ima ientem p quā nō fit aliud pter ip-
 sam opationem vt audire z videre q
 nō ordina it ad aliqd factū qd sit finis
 Opatio vero vel actio ex qua sequit
 aliqd a tū pter ipsam ē pfectio opati
 non opantis hec ille. Cum igit intel-
 lectio sit opatio imanes p eaz non sit
 aliud pter ipsam. z pter verbum qd
 eā terminat nō ē aliud ab ipsa. Et simi-
 liter qñio. p. ca. x. pbat q intentio in-
 lecta. i. verbū in nobis nō sit intel-
 lectus sic. Nā ēe intentionis consistit
 in intelligi nō autē esse intellectus no-
 stri cuius esse non ē intelligere hec il-
 le. Et p3 q nihil pbarerit nisi verbuz
 sit realiter ipsum intelligere sicut ex-
 presse ēt determinat scotus in pñio. d.
 xxvij. Et si obijciatur quia verbū pro-
 ducitur p intellectionez vel intellec-
 tione rñdeo p capoluz in pñio. d. i. q. ij.
 sic dicentem virtuali. Cum dñ forma
 acqrit motu. li motu nō dicit habitus
 dinez faciētis s3 cause materialis eo
 q actus imperfectus quē dñ motus. sit
 via ad pfectū. vel cause formalis ali-
 quo modo l3 non proprie. ita q sicut
 lapis albet albedine. ita calor acquiri-
 tur acquisitione vel calefactione q est
 motus. vel dicit ordinē prioritatis vt
 sit idē motu quod post motū. nō autē
 cāe efficientis. hec ex illo. cū quo sen-
 tit scotus vbi. s. q dicit q verbū non
 pducitur p intellectionē s3 ē actualis
 intellectio genita. Ex qbus p3 ad pro-

positiū. Quartū autē ē qdā hīlitas siue
 pñuetudo quā intellectus frequēte ite li-
 gēdo cāt uel auget i se ipso q ē hīlior
 ad intelligēdū p spēs quas hēt quā pri-
 us. vel ēt ad acgrēdas nouas. q vñ es-
 sentialiter ēe hītus sciētificus. pñucta
 ei spē intelligibili. Obiectiue autē in
 intellectu ē oē qd ei actu obijcitur. co-
 mō quo dicere pñueimus q hic vel
 ille hō pñue ē i oculis meis. siue oē
 cuius pñceptus. i. verbū ē in intellectu
 eo mō quo dicimus esse obiectiue in
 speculo illud cuius pñmago ē i speculo
 Secunda distinctio duplex ē pñcep-
 tus intellectus. s. formalis. i. ipsū ver-
 bū. z obiectiualis. i. ipa res q ē obiec-
 tiue in intellectu. nō qdē vt ē res. s3 vt
 ē obiectiue in intellectu. siue vt actu a-
 pñhendit ab intellectu siue vt actu rep-
 sentat pñceptū formale. Tertia cō-
 ceptū obiectiualiū in se siue vt dicat
 alr. qd m idē ē. Entiū quoddā ē reale
 siue sit verē reale vt equus z oīa que
 sunt in pñdicamētis. siue sit reale ficti-
 cie z pñmaginarie vt chimera q nihil
 ē. z si m ēēt. reale ens ēēt. qz intelligi-
 tur pñponi ex entibz realibus. Quod-
 dā hō ē ens rōnis. Et hoc ē duplex
 vñ sit hec quarta distinctio. Nā entiū
 rōnis quoddā ē negatio siue sit nega-
 tio simplr vt nihil nō lapis z huius-
 modi: siue sit negatio in gñe determi-
 nato vt cecitas q negat soluz in oculo
 Quoddā hō ē relatio Et istudē du-
 plex. vñ sit hec quinta distinctio. Nā cū
 oīs relatio rōis consequatur modum
 intelligendi siue cāctur p intellectiōz

nra. qda est q illu pseqt qntu ad unu
 q3. vel alteru extremoz luoz z qntu
 ad ipz respectu sicut rlo coiois fuda
 ta in hoie z ad soz. vel plato. termi
 nata. 126. n. cois in quo fuda fu p itel
 lectu vt cois e. z ista dr rlo excogitata
 in re intellecta. qz no simul itelligiur
 ipa z res i qua fuda. ni. i. forte ipa rlo
 fit itenta ab itelligete vt i noiu z i posi
 tioe. sz prius p vna itellecioz sit eius
 fudametu. z p alia reflexa ipa itelligi
 tur i tali fudameto. i. i re prius itelec
 ta. Queda vo e q illu pseqt quatū ad
 respectu. sz n quatū ad aliqo extremu
 vt rlo dextri in columna fudata. In
 intellectus. n. n e ca fudameti eius sz ip
 suz respectu cat aphededo columnaz
 relatiue. Et ista dr rlo pns mou itelli
 gedi qz cat p itellecioz alicuius alte
 rius flate pcepti. Et ita e quadrup.
 vn sit hec vi. distin. Na rlonu q cole
 quut modū itelligendi gra respectus
 tm. quedā est cuius vtrūqz extremū e
 nō ens vel altez tm. vt cū dr pterituz
 ee prius futuro. vel pns ee posterius
 pterito aut prius futuro. Queda vo e
 cuius extrema nō sunt realr distincta
 vt cū soz. dr ee ide sibi ipi. Quedam
 vo cuius extrema nō sunt ordinabilia
 vel saltez altez eoz. vt cū dr rlo esse
 similis rloni. vel rlo dependere a su
 biecto. Luz. n. rlo eentialr sit ordo nō
 pōtrlo plus ordinari ad aliud quā al
 bedo ee alba. Queda vo e cuius ex
 tremā nō sunt ad inuicē actu ordinata
 sed vnu ordinat ad aliud nō econvlo
 sicut scia ordinatur ad scibile nō econ

vlo. z creatura ad deū nō econvlo. Rō
 hoz est. qz cum rlo sit ordo inter duo
 extrema. ad hoc qz rlo ex vtraqz pte
 sit realis. opz illa duo realr esse ordi
 nata ad inuicem. ad qd regunt quat
 tuor. primo qz vtrūqz sit ens reale. so
 qz vtrūqz ab alio sit realr distinctum
 tercio qz vtrūqz sit ordinabile. z quar
 to qz vtrūqz actu ordinet. vn p defec
 tum alicuius hoz quattuor cant illa
 quattuor gra rlonu. Et in sciēdu qz is
 te rlonē pprē dicūt pseq modū in
 telligēdi qz. f. cant p itellectionē siue
 pceptū relatiuū quo. f. itelligit vnu i
 ordine ad aliud. Reliq vo d qbz i pri
 ori distinctioe dictū ē. cant qdē ab itel
 lectioe sz n relatiua sp. vn rlonē ex
 cogitate aln diuidūt p pntes modū i
 telligēdi. ¶ Sept. disti. intellectus ad
 re pparat duplr. vno mō. vt itelligēs
 pntē vt qn itelleccio ē speculatiua. puta
 qz hō itelligit celū. aln vo vt itelligēs
 z faciēs. vt qn ē pratica puta qn deus
 aut figulus itelligit opus suū. Ex pdi
 ctis legē correlarie qz qnqz sūt modi
 entiu. f. mere z vere realia vt hō. f. fite
 realia vt chimera. negatioēs vt nihil
 z cecitas. rlonē rōis pntes modū in
 telligēdi. vt dextrū z sinistrū. z rlonē
 rōis excogitate vt genus z spēs soz
 malr sumpta. Octaua distinctio. entiu
 qdā sunt q nulli attribuūt seu d nullo
 pdicāt. z nulli pueniūt ēt possibilr. cel
 sante opatiōe intellectus vt itelligēs
 ē. vt oēs rlonē excogitate. qnō attri
 buūt rebz nisi vt sunt intellecte seu in
 intellectu obiectiue. quedā vo cessāte

tali opationi attribuuntur possibiliter alicui
sive suas ymaginarias pres. ut ficticia
vel sive se tota. ut entia & realia & ne
gationes & rationes rationis presentes modum intel
ligendi. Nam si per impossibile. nec intellectu
divinus nec alius cogitarum de aliquo ad
huc & hoc esset animal. & hic ceruus esset cer
uus quod est per hoc ceruus aut chimera. & ce
citas esset in oculo. & columna esset extra
terrena animal non esset genus. nec hoc species. quia ista
dicunt aliquid esse multis sive predicamentis. nul
lum autem tale est nisi fiat per intellectum
& sive non esset aliquid intellectum vel abstra
ctum &c. ¶ Nota. Nam quidam nomina vel
quidam termini significant etiam nulli attri
buita nisi rei intellecte ut sic sicut li genus
& familia que significant rationes excogita
tas. quidam vero significant reliqua etiam. ¶ Dia
ma nomina sunt per se intellectus ut patebit. & omnia
reliqua sunt per modum. puta li hoc li chimera li
nihil li cecitas li extra &c. ¶ Ex. omnis ter
minus preteritus significat duo sive in recto
formam denominatam & in obliquo sive deno
minatam ut li albu albedinem in re alba
Nam significatum per li albu est albedo in
subiecto. Et prout de preteritis sunt duobus modis
sive formaliter vel abstracte aut significati
ne quod idem est. & sic est forma que aliquid de
nominat tale. sicut albu est albedo. Alio
modo materialiter. seu preterite. seu denominative
& sicut est predicta forma. sive est sive deno
minatam siue res habens tale formam. sicut al
bu est res alba seu habens albedinem. Si
autem distinguatur in proprie vel ponatur
aliquid limitas per supponit per denominationem
ut dicendo albu currit. non enim est sen
sus quod currat albedo sive res alba. unde non

sed sunt idem id per quo terminus supponit
& quod significat. ¶ Item igitur & species & reli
qua nomina per intentionis preterita si sumantur
formaliter sic sunt rationes excogitate si & o
materialiter sic sunt ipse res intellecte. seu obi
ectum existentes in intellectu. que a talibus
rationibus denominantur ut animal quod denomina
tur genus a ratione excogitata que est ratio
cognitionis ad multa specie diversa & sic de aliis
¶ xi. distinctio. univiale duplex sunt. sive
formaliter & est ratio cognitionis ad minus co
mune excogitata & hoc loquendo de uni
versali ut sonat intentionis. omisso uni
versali in causando. et materialiter & sic est
res que a tali ratione denominatur univ
ersalis. ¶ Et hoc est duplex. unde sunt hec. xij.
distinctio. Nam quoddam est in representando
terminum. ut species intelligibilis que univ
ersalis dicitur quia representat rem univ
ersalem & non sub hoc
& nunc se terminum est quoddam singulari. hoc
universale fit ab intellectu agente qui
hanc speciem abstrahit a fantasmatibus
¶ Que abstractio non est intelligenda
per motum tractus quasi speciem ex
istentem in fantasmatibus intellectu in
de trahat sive per modum generis quia
fantasmatibus tanquam instrumentis su
is dat virtutem imprimendi talem
speciem in intellectum possibile. ¶ Quod
dam vero est univiale in predicando
¶ Et istud est duplex unde sunt hec ter
ciadecima distinctio. Nam quoddam
est quod predicatur per se & verificatur
per accidens ut verbum seu concep
tus formalis qui etiam est univ
ersalis in representando. Soli enim ter
mini per se predicantur cum predica

tum sit pars propositionis sed tamen non verificantur de aliquo subiecto ea ratione qua termini nisi per acci- dens idest gratia rerum significata- rum. Cum enim dico hō est animal nō verificat pceptus aīalis dīe q̄ est hō nec d pceptu hōis. si tñ sumat pcep- tus in vi rei intellecte sic verificat. vt si dicā pceptus sbe sensibilis est pcep- tus aīalis. Quoddā vō est qd verificat p se s3 solū p accis p̄dicatur. vt res in- tellecta siue pceptu obiectualis. Du- iusmodi. n. p̄dicantur soluz grā termi- noz quibus significantur. Cxiiij. dist. vniuersale cōiter includendo vniūsa- le in rēpresentando z in p̄dicādo est tri- plex. i. in re. i. ipsa natura singularis q̄ est in rebus z est vniuersalis solum in pōa. Post rem idest id q̄ a singu- laribus abstractum est. siue sit ipsa species intelligibilis aut verbū nr̄um aut ipsa res singularis nō vt sic s3 vt intellecta vniuersalr. siue vt represen- tata p dictā spēm aut verbū. Et añ rē i. ipse species vel pceptiones q̄ sunt in mente angelica vel diuina. Cxv. dist. Cum intentio dicatur quasi in aliud intentio siue tendentia z tendere in ali- ud proprie conueniat. hijs que nō mo- uentur ab alio. in aliud tendit tam in- tellectus quam voluntas. vtriq3 enī harum potentiaz conuenit libertas diuersimode. scilicet voluntati forma- liter z intellectui radicaliter. Et ideo sumitur intentio duobus modis scili- cet vt pertinet ad voluntatem eo mo- do quo dicere consueuimus. intentio

mea est vel fuit hec. z hoc dupliciter scilicet ex parte voluntatis intenden- tis z sic est actus. z ex parte rei inten- te. z sic est obiectum. Et sic non est in- tentio nostra de intentione. Sumi- tur autem alio modo vt pertinet ad intellectuz. Et dupliciter sumit. An- de sit hec. xvi. distinctio. Nam inten- tio sumitur ex parte intellectus z sic secundum aliquos est species impres- sa. secundum alios vero expressa. et forte est vtrq3 diuersimode. Sumi- tur et ex parte rei intellecte. Et hoc dupliciter. vnde sit hec decimasepi- ma distinctio. Nam sumitur concre- tiue. z sic est ipsa res intellecta vt sic z abstractiue. Et hoc dupliciter. vñ sit hec decima octaua distinctio. Nam cum intentio ex parte rei abstractiue sit relatio excogitata. que dicitur in- tentionalitas a qua res denominatur z dicitur intentio. quedam relatio est a qua aliqua res intellecta denomi- natur intentio interueniēte aliquo ac- tu intellectus vt illa que significat cū dīr intellectū abstractum scitum z pre- dicatum sumendo predicatum adiec- tiue. Et ista semper fundatur in re de- nominata z terminatur ad intellec- tum intelligentem abstrahentem et predicantem. Quedam vero est a qua aliquid denominatur intentio. nullo tali actu importato expresse vt genus z species. Et ista fundatur in re denominata siue intellecta. sed nō terminat ad intellectū s3 ad aliā rē in- tellectā. Et horz exēplū ē si intelligat

sortes hoiez nihil cogitando d rloibus
q plequut hoiez sic intellectū quaz vna
ē ad idiuidua z alia ad ipz intellectuz
plato vō intelligat z plderz tales rlo-
nes. Nā eo casu spēs ipsa z pceptus
formalis. sortis. est itentio pīa ex pte
intellectus hō vō est itentio pīa ex p
te rei pcretiue ille vō rloēs. respectu
sout. eas nō plderātis sūt itētio ex p
te rei abstractiue. s3 respectu plato nis
eas plderātis cū sint pceptus obiecti
uales eius sūt itētio ex pte rei pcretiue
z sūt itentio pīa. Abstractiue vō itētio
respectu eiusdē est rlo alia fūdara in
illis rloibz z termiata ad intellectū pla
tōis vel ad aliā rē intellectā. Intētiō
le aut cū sit terminus pcretus. sumitur
dup. Et hec sit vltia di. s. abstractie. et
est id qd essentialr est itentio. s. itētio
ex pte intellectus z itētio ex pte rei ab
stractiue. i. rlo. Et pcretiue. et sic pprie
est illd qd i intellectu h3 itentioz eius
dē rōis secū l3 obilioris eē. vt hō intel
lectus vt sic. large vō est id qd eā h3 i
sensu vel medio sēsus vt color i oculo
vel i aer h3 similiēz se rēpēntātē eius
dē rōis n āt eqpfecti esse. largissime
vō est oē qd h3 esse i alio p modū trā
sēntis sic qd i illo n h3 cāz pseruātez
vt lumē i aer. **Quantū** ad h3 dico q
i hac materia sūt mltē diffinitōes po
nende quaz pīa hec ē. Intentio ē cō
ceptus. Intelligēdū tū est vt sub noie
pceptus cadat et spēs intelligibilis ipsa
nō qz pprie pceptat s3 qz est simili
tudo rei sic z pceptus. **Scda** iten. pīa
ē pceptus pīus factus d re. **Tercia** in

tētiō. pīa ē pcept. fūus factus d pīo. pīus
pce. factū d re dico eū q sit imēdiatē
d pīo intellectis. i. d re mēf fali vel d
fictitia vel d negatiōe ētis. realis. vel d
relatiōe pīte modū intellig. Et hoc si
ue ille pceptus. sit formalis. siue obiec
tivalis. pīm vō factū d pīmo. dico eū q
sit d hō intellectis. i. rloibz excozitatīs
vnde talis pceptus. non sit nisi de pī
mo vel d aliquo q sequat pīmum. q
dico qz intellectus. sic flectit se sup pī
mū ita ēt z sup. ij. z. iij. in infinitū. Et
ōis pcep. citra pīū. ē pīa itē. siue sit for
mal. siue obiectiual. **Quarta** iten. ex
pte rei z pcret. ē res intellecta. vt sic sit
ue pcept. obiectiual. **Quita** itē. ex pte
intellec. ē pce. formal. vel spēs rei in
tellecte. **Sext.** itē. pī. ex pte rei z cō
cretiue ē res intellecta. i. pīdicam. rponi
bilis. vt hō vel ex talibz ppoīta vt chi
mera vel talibz attributa. ex. intellectū
vt cecitas z rlo pīs modum intelli
gendi. Est res pīmo intellecta. idest
exis d nūo pīmoz intellectoz. **Sep.** in
ten. pī. ex pte intellec. est pce. formal.
vel spēs rei pī. intellec. **Octa.** intent.
pīa ex pte rei z pcretiue. ē res intellecta
i pīdicam. n reponibilis. nec ex rponibi
libz ppoīta nec talibz attrib. ex. intellec.
vt rlo excozit. qn intelligi. vel alr. est
res hō intellecta. **Nōa.** iten. pīa ex pte
intellec. est pcep. formal. vel spēs dicte
rei hō intellecte. **Deci.** iten. ex pte rei
abstrac. siue intentiōalitas. est rlo intel
lectū. rei ad intellecte. **Undecia** iten.
pī. ex pte rei abstrac. est rlo rei pīmo
intellec. ad intellectū vel aliā rē intel

lecti. **Q**uod tñ rlo ad intellectū prior est z
 prius dñomiat iō principi dñ intentio
 abstracie. **Q**uode. itē. vō fa ē rlo rei
 fō intellectu. ad intellectū. et nō. q. rlo ex
 cogitata qñ n̄ intelligi p̄t eē abstracie
 i. inten. z. ij. p̄ia qdē si p̄sequat aliqō
 obiectū d̄ primo intellectis fa vō si p̄se
 quat fō intellectū. **S**z si ip̄a apphēdat
 tūc ip̄a est obiectū fō intellectū. z sp̄ ē
 fa intentō p̄cretiue. cuius intētiō alital
 siue intentō. abstracie. ē rlo alia exco
 gitata q̄ in ea fundat z nō apphēdit
 xij. termin. intētiōis est termin. si
 gnificat intētiōz. vñ oīs termin. ē ter.
 itētiōis. l. alī p̄ excellētiā dicat teriūs
 vel nomē itētiōis. qñ significat faz in
 qua maxie saluat rō intētiōis. q̄ diuidr
 ex aduerso p̄ rez merā z purā. i. in se
 p̄sideratā p̄ciso respectu ad intellectū.
Cxij. termi. prime inten. est ter. si
 gnificas primā inten. principalr. vt li
 ens qd l. significet tā. i. quā. ij. tñ prin
 cipalr significat primā q̄ est ens reale
Cxv. ter. aut p̄e inten. est ter. signifi
 cas faz inten. principalr vt li nomē. qd
 l. significet nōia tā mentalia q̄ n̄ sunt
 p̄e inten. nisi ex pte intellectus. q̄ voca
 lia z scripta q̄ sūt p̄e intē. tñ principalr
 significat vocalia z scripta. **C**Sexta
 p. ter. p̄ie impositiōis ē ter. significas
 primā intē. principalr z ad placitū vt
 li ens in voce vel scripto. **C**xvij. ter.
 p̄e impositiōis est ter. significas faz in
 tent. principalr z ad placitū vt li nomē
 in voce vel scripto. z hec d̄ fō. **Q**uātū
 ad. 3. a. s. tho. h̄i p̄t q̄ intē. alī sumat
 p̄ceptu. formali. Et qdē cap. in. i. di.

xxz. vult illud h̄i a. s. tho. i. di. ij. q. i.
 ar. 3. z. di. xxv. q. i. ar. i. f. 3. vbi d̄r q̄ di
 finitō ē p̄pōita ex pluribz itētiōibz. qua
 rū nulla p̄dicat d̄ ip̄a nec ep̄. qz intentō
 gñis n̄ est intēti. diffōis hec ibi. **I**tē. i.
 p̄ gen. c. liij. **S**z hoc h̄r clarius z cla
 rissime. i. di. 33. ar. i. terciū. **H**̄r ē ab
 eo q̄ intēti. fa sit rlo rōis excogit. in
 re intellec. vt p̄z d̄ po. q. vij. ar. ii. z. i. p
 te. q. 13. ar. vij. vbi d̄ic genus z sp̄z ēē
 rloes rōis. q̄ n̄ p̄t intelligi d̄ gñe dñō
 minatiōe. i. d̄ nā. ip̄a cui attribuit inten.
 gñis cū sit ens fale. l. d̄ gñe formalr
 i. d̄ ip̄a intētiōe. q̄ ē genus. i. q̄b locis. p̄z
 q̄ inten. n̄ p̄t sumi p̄ p̄ce. form. cū ille
 sit ens fale. l. p̄ obiectuali. **I**tē in tra
 ctat. d̄ nā. gñis apte vt v̄r sumit inten
 tiōis. tā. i. quā. ij. ex pte rei vt est intel
 lecta siue p̄ p̄ce. obiect. sic dicēs. **N**o
 mīa p̄ie itēti. sūt q̄ ip̄osita sūt rebz ab
 solute. mediāte. p̄ceptōe. q̄ itellec. ferf
 sup rez in se. l. nōia p̄e itēti. sūt q̄ ip̄o
 nūt rebz n̄ p̄m q̄ in se sūt. l. f. 3. q̄ sub
 sūt itēti. quā intellecto. fac i eis. **E**x q̄
 bz d̄ibz p̄z q̄ alī. s. tho. sumit itēti. p̄
 intellectu p̄rio. i. vbo seu p̄ce. formali.
 alī aut p̄ rōe seu p̄ce. obiect. p̄mo vt
 v̄r ē alī p̄ sp̄e intelligibili. q̄ ē itelligē
 di. p̄ncipiū. z hec d̄. 3. **Q**uātū ad. iij
 qz liber heruei d̄ intentioni. n̄ h̄r vbi
 qz p̄mo ferf nullibi z i. ex qz in eo opi
 nioñ. suā p̄miscet multis. snijs. quas n̄
 t̄z r̄citādo. ip̄obādo. m̄dēdo. zc. et qz
 ip̄e h̄ac materiā medulitus d̄clarauit
 volo totā eius opiñ. simplr ē alī sn̄
 p̄batiōibz adducē. pro rudioribus
 z t̄rūculis. quos ōz credē. ex pri. post

¶ Qñe igr pñia ar. i. qñit viruz inten-
tio. sit spēs intelligibilis z sic mñz. Cū i
tētio dicat qñi i aliey tētio puenit vo-
lūati respectu obi i qñ tēdit. z dñ du-
plē. s. ipa res itēta z actō volūatis ten-
dētis ad exēqudū finē aliqñē p mediū
Cūuenit ēi intellectui. z sūt duplē. nā
ex pte ipius intellectō intelligētis ē oē
qñ ducit intellectū i aliqñ p mōūz spñ-
tatiōis. siue sit spēs siue actō siue pce-
ptō. Et extēsiue ē istomō. ē oīs simili-
tudo ducēs i noticiā alteris. ex pte aut
rei intellecte ē res intellecta in qñtuz in
ipā vt i cognitū tēdit. et istomō dñ du-
plē. Nā sūt abstratiē z formālē. z diē
terminū vel terminatōz tēdētiē qñ est
hītudo rei intellecte ad ipū intelligere.
et pteritiē z mālē. z diē id qñ intelligē
qñqd sit illud Et istomō sūt cū dici-
mō terminū pñie vel pē itētiōis. ita qñ
in logica n accipit itētio pñia vel pā ex
pte intellectō s3 intellecti. Est aut istomō
duplex s3 duplex genus intelligibiliū
s. pñia ad q3 pñet q pueniūt rebo af-
firmatiue circūscripto eaz ēē obiectiō
vt bos asino: vel puatiue vt cecū. et pā
ad quā pñet q pueniūt rebo vt sūt o-
biectiē i intellectu. vt abstractū vlē z
huiusmōi. Intētiō igr ex pte intellectus
sp ē ens rale. ex pte aut intellecti for-
mālē z abstratiē sp ē es rōis. i. rlo rō-
nis mālē aut sp ē ens rōis si sit pā. In
tētiōale aut dñ duplē. s. ēēnalē z est id
qñ est ēēnalē itētiō ex pte intellectō et
similē ex pte intellecti. i. ipa rlo. z ēno-
minatiue z ē id cū itētiō ē itētiō. n q
dē vt sibi cū intellectu n dicamō itētiōa-

le s3 vt spñta i. vñ s3bz dicimō hñe ēē
i tētiōale i intellectu. Est aut simile cū al-
bedo dñ qñ ēēnalē. z fontes dñomia-
tiue. Aliqd ēi ēi intellectu duplē. s. su-
biectiē vt spēs z obiectiē. Et hoc du-
plē. s. sic obūz directē cognitū vt bos
dñ intelligē z sic pñs obūz cognitū vt
ēi intellectu. vt sepatio hōis a fonte z
platōe eo mō quo albedo lactis dñ ēē
in oculo sūi dulcedine ei. Ad qñem
igr dñ qñ spēs intelligibilis ē itētiō pñia
ex pte intellectō ē et pñia itētiō ex pte
rei mālē sic z alie res. n aut formālē
z i abstracto. ¶ Ar. at pñ qñit an pñia
itētiō sit tātū actō intelligēdi. z rñz sic
Cū dico intentō pñia dico itētiōez z
ordinē ei. Et quo ad pñiū itētiō pñia
vel pā ex pte intellecti n pñ ēē ipa res
intellecta pñse sūpta puta hō vel bos
qñ in rōe hōis includerēt ēē itētiōz
s3 addit supra ipā intentiōalitātē qñi
cit ēē obiectiē in intellectu qñ forma-
lē ē rlo. vñ diē hītudinē rōis intellecti
ad intelligē qñ terminat. n aut diē ipz
intelligē vel hītudinē ei ad rē itelle-
ctā q sūt realia. vñ itētiōalitās n ē ten-
dētiā s3 hītudo ad illā. Ista aut hītudo
fūdat sup re intellecta imēdiatē nō vt
ab ea circūscribit intelligē. s3 s3 qñ ei
corñz rlo oppōitā fūdata sup ipō itel-
ligē. sic albedo ē fūdamētū dissimili-
tudinē albi ad nigrū n circūscripto ni-
gro. s3 put ei mñz nigredo vt fūdamē-
tū oppōitē rlois vñ intelligē ē cā qñ
fūdet i rebo n tñ ē eius fūdamētū lic
qñ tellectō facere dñ vñiūsalitātē iquā-
tū virtutē agētis sit i intellectu ipsum

22

intelligere quod res apprehendit vlt. et deum
sequi vltimas ex parte rei intellectui cor. m. f.
Quatuor autem ad ordinem distinctio intentionum
sequi distinctio obiecti in quantum dicitur intellectus
sunt intentiones precise. cum autem sit duplex ge-
nus intelligibilium. scilicet reale quod puenit rebus
de vel ficticie in sua realitate. et hoc esse
rōis quod eis puenit ut sunt intellecte iux-
3 pūū sūū pūa. iux- hoc pūa. Car. at. 3. qrit
an nōia significatiua res in particulari pti-
neāt ad pūā itētōz et mīz sic. intētio ex
pte rei sūū abstractiōe et ē ipā itētōali-
tas et pūe. ē id cui illa attribuit. Et
hoc sūū duplī. scilicet ut includit intētōali-
tē et ē ipū dñominatiūū ut vlē et abso-
lute nō includēdo eā ut hō. et exēpla ho-
rū triū sūū albedo albū et corpū. Dico
igitur quod res vltis sūpta ut nō ē itētōalital
nec eā includit ābulat dñ pī cū ptiulari
ut hō et sortes. ita quod dñ rōe neutriū est
ēē pūas itētōz. qz in diffōe neutriū pōit
si diffiniāt. et vtrūqz dñomiāt pūa in
tētio cū sint dñ gñe pūo intelligibiliū et
termināt directe intelligere possibīl et
fūdāt itētōz pūz vltatī et ptiularita-
tis qē pūa itētō eo quod ēē pte dñisi in p-
tes sūūas nō puenit rei nisi ut ē obie-
ctiē in intellectu. Ad qdōz dico quod nec hō
nec sortes ē itētō ex pte rei abstracti-
ue nec ēē precise includēdo itētōz dñ-
minātē sūz secō nō includēdo. vñ sic cor-
pū ē albū et in suo intellectu nō includit al-
bū. ita ē hic. vñ pūcatio ē accūtalī sūz
aut oīs itētō abstractiōe fūdet in aliquo
secō dñomiatiē. Ar. aut. iij. qrit vtrū p-
uatōes spectēt ad pūas itētōes et mīz
qz pūnet ad pūā vel pūz sic illō quod ne-
gat qz affirmō et negō ad idē gñe pti

net vñū affirmatiē. et aliō negatiē. sic
hō et nō hō sūū idē. sic in hō nō includit
formāl itētōz sūz hoc totū hō termiās
intelligere sic cā nō includit cecitas sed
hoc quod ē cecitas termiās intelligere inclu-
dit ēē rōis et accipit qñ possit. put di-
cūmo eā ēē obiectiē in intellectu. Car. at.
v. qrit vtrū figūta pūneāt ad pūas in
tētōes et mīz sic. ut pū ex dñctis. pūa in
tētō ex pte rei precise ē id quod nō inclu-
dit aliqd pūnet rei in hūidine ad in-
tellectū. put ē obiectiē in intellectu quod
vocat ēē rōis dñisiū pū reale ut hō. pūa
hō ē id quod tale ēē includit ut vlē. sūū et
pūerū ē figūm et in in sua diffōe
nō includit fictiōē. sic nec mōs aureus
vñ figūm sūz sū formāl ens rōis in
accūtalī dñū o mōie pūcat. Ad qdōz
aut dico quod sic et si dicat quod qñqz non
hūit ēē circūscripta opatiōi intellectu p-
tinet ad pūas itētōes ut figūta. dico quod
hū ē si in sua rōe includit aliqd sub hū-
tūidine ad intellectu. secō si nō pūit ēē ni-
si opatiōe intellectu exīte ut figūta.
qēt dñct hūe qd nōis in. nō qz sūnt en-
tia rōis. sūz qz ēs rōis pūa ēē figūm
eīs accidit et significāt positūūz ipole-
oppōitū rāli nēcō in rez nā et ad gñe
eīs reducīt. **Q**uestiōe aut pūa querit
ar. i. an scōa inten. sit actō intelligēdi et
rūdet sic. pūa itētō ē id quod pūeqt rē ut
est obiecti in intellectu ut esse vlē et ge-
nū et hūisimodi et distinguīt ēē tale
pūe ens reale ut vñūale sūz qz dñct
vñūersalitatem. vñ secūda intentio
non potest esse actus intelligēdi. ut
est subiectiue in intellectu. quia est
ens reale et singularī sūz sit vñūersale.

in representando. vt aut ipz intelligere
fit i intellectu obiectiue. idē est de eo
z d hoīe iudiciū. ¶ Artic. aut pō qrit
vtrū ipsa sit quid reale exis in intel
lectu subiēctiue z rīdet q non. Nec
obstat si aliqō vlē vel abstractum vt
species. sit tñ intellectu subiēctiue. quia
abstractum ab indiuiduis rei intellec
te realī. vt spēs. z intelligere nō ē fa
intentio. s. abstractū fm rōnem vt hō
qō tñ fm suā abstractionē est i intelle
ctu obiectiue nō subiēctiue. Nec vni
ūsale i p̄dicādo. h. z realem factionem
vt sit qd reale i intellectu. s. psequit
realē. qua sit vniūsale i rep̄tādo. pu
ta pceptio. Facta. n. hoīs pceptiōe. seq
tur hominēz rep̄sentatū indetermīna
te. esse idetermīnate i intellectu obiec
tiue z hoc h. z factionēz rōnis solum.
¶ Art. 80. tercio qrit an ipa sit qd rea
le positiuū exis extra aīam z rñz sic.
Nulla intentio p̄ia vel p̄a ex pte rei
abstractione est ens reale extra aīam
exis subiēctiue in aliquo. s. nec p̄a
cōcretiue. dicit formalē entitatēz rea
lez exītez in natura in intellectu vel
extra. Et in hoc nō obstāte. p̄a inten
tio differt a puro nihil ex pte rei in
tellecte. quia est habitudo p̄is rez vt
est obiectiue in intellectu z p̄ter est
vel habitudo rei ad intellectū. vt hoc
qō dico itētio. qō dicit habitudinē rei
terminantis actū intellectus ad ipsum
intellectū vel. hūdo rei intellecte ad rē
intellectaz. vt hoc qō dico genus spēs
z c. Et s. differt a puro nihil ex pte
intellectus. qz ad hoc nō requiritur qd

ponat formalē entitatē. s. sufficit qd si
possit alicui puenire. nisi quadā enti
tate materialī supposita ex pte ielle
ctus. vt cū intelligi nō ens p̄supponit
intellectio. vel ex pte rei. vt cū itelli
git spēs q nō puenit nisi rebz. Notan
dū est aut qd ens fm qd dī. qd dicit en
titatēz diminutā. vt materia z accūs
z qō entitatē formalē nō ponit. s. sup
ponit. vt ens rōnis z possibile. Notan
dū ē q negatio dīterminati entis. vt
cecu vel nō videns dī de ente reali i
p̄creto z s. qd entitatē nature nec for
malē dīc nec negat. vt genus. s. neu
trum de eo dicatur in abstracto. Ne
gatio autem. vlī entis vt nō ens neu
tro mō dī d eo. Nec o. oē qd itelligi
tur mouet intellectū. s. sufficit p̄io itel
lecta mouet ad se itelligēda. z dīnde
ad itelligēda alia. S. p̄ p̄missa argui
tur sic. Si nō ens eo ipō qd itelligitur
recedit ab oīo nihil. seqt qd nō ens nō
possit intelligi eo. ipsum nihil intelli
gitur quantum ad hoc qd ipsum obie
ctum intellectū sit ipm nihil. qz. s. itelli
git nullo ente intellectu. sic qd in p̄ceptu
formali nō ē entitas positiua. non aut
quātū ad hoc vt itelligat sine ente co
exīte. S. p̄ iterū. Na si nihil dū itel
ligitur h. z aliqō esse. nō est nihil oīo
si nō h. z nō ē terminus itellectiōis q ter
minus sp h. z eē rōis z p̄ter nō itelligit
eo. Luz negat aliquid de aliquo in
tellecto. puta de homine intellectu sū
albedine. potest negari primo in or
dine ad actum itelligendi dicendo
iste hō nō itelligit hominē albū vel

albedo nō cadit cū hoīe. in eius ap̄hē
 sione. 7 p̄o absolute. vt dicēdo hō q̄ in
 telligit nō ē albus. Et p̄io mō ne
 gat nō p̄o. Quā nīl dū intelligit nō
 h̄z ēē in ordine ad intellectiōē. q̄ cū
 nīl nō cadit esse ī p̄ceptione. vñ vt
 cadit sub ap̄hēsiōe est oīo nīl 7 tñ
 tūc absolute h̄z ēē rōnis vt sic iste sint
 vere simul. s. quod intelligit est ens
 7 q̄d intelligit sine aliquo ente intelligit
Ar. aut̄ quarto. q̄rit an ens rōnis vel
 p̄a itētiō sit tñ ens rōnis. 7 rñdet sic
 Quedā p̄e itētiōes significant p̄ no
 mina significatiua priuationē. vt abstra
 ctū. 7 vñū gñe q̄d dīc̄ priuationē orīa
 rū cū vñū sit ens indiuisū. Quedā t̄o
 p̄positiua vt genus. P̄rie sunt priua
 tiōes 7 nō relatiōes. vt sunt p̄e. 23 er
 go oē ens rōnis p̄sequat̄ rē vt ē obie
 ctīue in intellectu. 7 sine habitudine
 ēē nō possit. nō tñ oē es rōnis dīc̄ ha
 bitudinē. s3 positiuū tñ. Nullū ē ab
 solutū ē ens rōnis simplr s3 soluz fm
 qd sicut 7 substantia nō ē simplr quali
 tas s3 fm qd. i. h̄z modū intelligēdi vt
 iustitiā dei cui p̄cōcipimus eius sub
 stātiā 7 deinde ip̄az iustitiā sicut 7 in
 creaturis. **Ar.** aut̄ q̄nto q̄rit an rela
 tiō rei intellecte ad intellectū sit p̄a itē
 tiō 7 rñz sic. Si itētiō ex pte rei sumā
 tur abstractiue p̄ itētiōalitē a qua
 oīa d̄nominatiue dicūt itētiō p̄ia vel
 p̄a. sic dicta h̄tudo nō ē p̄ia vel p̄a in
 tētiō d̄termīate s3 aliqd cōe ad vtrū
 q3 7 alī ē p̄ia alī ē p̄a. fm res intel
 lectas ī qbus fūdat̄ aliogn vel prima
 vel p̄a nō diceret̄ d̄nominatiue itētiō

Si aut̄ sumat̄ p̄etīue dicta h̄tudo
 ē p̄a itētiō tñ. P̄ro hoc aut̄ scito q̄ in
 tellectio flectit s̄ se ipsam vel aliā in
 tellectionē 7 s̄ h̄tudinē intellecti ad in
 tellectionē 7 p̄ter ip̄a itētiōalitē
 pōt ēē obiectū itellectionis. 7 p̄ter e
 rit itētiō p̄etīue. fundās aliā itētiō
 naliatē. 7 illa aliā fundat̄ poterit ī in
 finitū. Nec icōuenit in formis itē
 tiōalibus ī qbus ē reflexio aliqd ēē
 d̄nominans 7 d̄nominatuz. s3 ī realibus
 quāuis alr̄ dici possit q̄ hic 7 ibi hoc
 sit respectu diuersoz. vt sicut quātitas
 d̄nominat substantiā 7 d̄nominat a qua
 litate. sic vna itētiōalitas d̄nominet
 hoīez. 7 illa sumpta vt obiectū deno
 minet̄ ab alia quā h̄z respectu itellec
 tionis. Et nota q̄ h̄z id q̄ rē p̄seq̄ vt ē
 obiectīue ī intellectu nō oporteat ēē itel
 lectū ex hoc ip̄o q̄ sic p̄seq̄. secus si
 d̄beat d̄nominat̄ p̄etīue itētiōes. **Ar.**
 40. vi. q̄rit an sola habitudine intellecti
 ad intellectū sit p̄a itētiō. 7 rñz sic. Sola
 talis h̄tudo ē. i. 2. itētiō abstractiue
 n̄ aut̄ ē p̄ia p̄etīue. nec ēt ip̄a sola ē
 p̄a p̄etīue 7 p3 istātia ī his q̄dicant
 priuationēz 7 ī gñe q̄d dīc̄ h̄tudinē ad
 sp̄ez 7 ep̄. sic p̄dicatū ad subiectū 7 ep̄
 P̄ro quo not. q̄ intellectū vt sic dīc̄ h̄
 tudinē solū ad intellectū si li vt sic redū
 plicz solū ēē intellectū. secus si ēt cum
 hoc reduplicet modū quo h̄z ēē ī itel
 lectu. sicut genus vltra h̄tudinē ad i
 lectū dīc̄ ēē diuisibile ī multas sp̄es
 sic q̄ directe n̄ dīc̄ h̄tudinē ad itellec
 tū s3 ad aliā rē. Notādū ēt q̄ itētiōale
 dīc̄ dupl̄. p̄io vt itētiōale diuidit̄ 2

reale et sic formaliter dicitur ens ratio et per
 venit habitudini rei ad intellectum et rei
 ad rem. Et per intentionem dicitur terminatio qua
 obiectum cognitum terminatur in intellectionem
 et sic pervenit soli habitudini obiecti ad in
 tellectionem. quoniam habitudinem est intentio et pri
 mo modo. Et si arguatur sic. genus est intentio
 per se. ergo et generalitas abstractiva
 et per se non sola habitudinem predicta. Ad hoc
 dicitur quod res denominata nec est per se nec est
 abstractio est forma a qua denominatur sicut
 nec homo nec humanitas est albedo qua homo
 dicitur albus. nec intentionalis qua dicitur intentio
 per se. Nec oportet quod si ablata habitudine
 obiecti ad intellectum tollitur omnis per intentionem quod
 ipsa sola sit per intentionem. quia et ablata substantia
 auferretur omne ens. nec tamen ipsa sola est ens. quod
 intentionem autem. quod est de per intentionem per parte ad
 prius. arguitur. quoniam an aliqua intentio fundatur
 immediate super rem extra et tamen sic. cum du
 plex sit propositum. scilicet ex hijs ut ex albedi
 ne et superficie. et cum hijs ut superficie est
 proposita albedini. et est prius non dicitur de p
 re quod superficie non est illud propositum ex hijs
 secus de per quod albedo est illud quod est propositum
 in superficie et est. ita quod subiectum deno
 minat a forma inherente et est. quia igitur con
 cretum aliter dicitur propositum ex hijs precipue p
 cretus substantie non dicitur de per quod archa non est for
 ma. sed quoniam accipit propositum in huic dicitur de per
 te. quia dicitur quod superficie est alba. Si igitur quod
 ratio an albedo fundatur super albo vel non al
 bo. dico quod non fundatur super albo dicente pro
 positum ex hijs quia idem est aliquo modo funda
 mentum sui. nec est autem fundatur super albo di
 cente propositum huic quia non potest esse fundamen
 tum albedinis nisi quod ei coniungitur. semper tamen

fundatur super non albedine. idem est si quod ratio an
 ratio fundatur super relatio vel non relatio
 Intentio igitur prius per se quod ad ipsum
 prius obiectum cui attribuitur intentionalis al
 non fundatur in aliquo prior. siue sumatur per
 se. per eo cui attribuitur intentio siue per a
 gregato ex utroque. quia nec est forte nec
 aggregatum ex sorte et albedine fundatur
 super prior aliquo. et si illud sit actus quod
 in alio fundatur. tamen hoc non est fundari intentio
 nem in intentione. vel in re sed re in re. Si autem
 sumatur abstractiva non fundatur in hoc quod est
 esse obiective in intellectu. quod esse est esse
 rationis tantum. quia fundatur in ente quod habet esse
 reale in natura. nec fundatur solum in eo quod
 est subiective in intellectu. sed sit ens re
 ale. quia non de ens reale est tale. In co
 autem quod est ipsum esse subiective in intellec
 tu fundatur aliqua si habitudinem actus ad
 subiectum. est realis vel nulla si est ratio
 nis tamen. Si tamen per esse in intellectu subie
 ctive. vel obiective sumamus rem quod in
 eo est. istis modis. sic actualiter fundatur
 solum in eo. quod est obiective in intellectu cum
 sit relatio rei actu intellecte. ad intellectionem
 sed potentia prius fundatur in ente
 extra illum opposito modo ad intra ob
 iective. quia esse tale est reale ens cum
 possit esse circumscripto intellectu. Et hoc
 quantum ad fundari prius in re extra. Quan
 tum autem ad fundari in intellectu. loquendo de
 eadem: sic dico quod immediate fundatur so
 lum super immediato obiecto intellectus ac
 tualiter intellectio. quod non est relatio ad
 intellectum nisi in reflexione. et quod est es
 sentia obiective extra in aptitudine. et ali
 quod extra in actu oppositum ad subiective.

intra. Et h3 coexigat oppositā relatiōz
ex pte intellectus in ea nō fundat. Et
si obijciat qd oppositū esset i opposito
dico qd hoc nō incōuenit in oppositis
p̄rio mō. i. quoz est vna realitas. s3 nō
vna rō. vt finis z principiū. z fo. i. quo
rū nō pōt esse vna realitas. vt quan
titas z qualitas. p̄mo hoc est necesse
quia isti modi sunt magis disparato
rū quā oppositoz. Opz aut accūs z su
biectū esse dispa. Imētiōalitas aut
z ens reale opponitur fo modo non
quia sint due realitates. sed quia vnū
nō est aliud. Opponitur aut etiā ter
cio modo quantū ad esse circa idēz su
biectū. vt albū z nigrū. Et nota qd con
sequens rez extra. nō coexigendo in
tellectionem. non est intentio. secus co
exigendo illā. ¶ Ar. aut fo querit an
sa intentio fundet immediate sup rem
extra. z rñdz sic. S ē albedo fundat in
albo. s3 nō inquantū albū est ita intentio
p̄ria q. s. fundat sup esse reale. vt coexi
git itellectionez. fundat i eo qd est o
biectiue in intellectu. s3 nō fm esse qd
h3 in intellectu. qz illud esse est ipsa ha
bitudo q est intentiōalitas. Et ista in
tentionalitas fundata sup reali ente in
tellecto. est p̄ria intentio abstractiue. et
quando ipsa intelligitur. est sa cōcre
tiue. Ad qdē igitur dico qd nulla se
cūda intentio abstractiue fundat ime
diate sup re hñte esse reale. s3 super
ens rationis. secus autem de aliqua
secunda cōcretiue. vt sola illa que est
p̄ria abstractiue. Nā hec sola conseq
tur primo obiectum itellectionis cū

alie presupponant obiectum z itel
lectionem vt ista. et vltorius ipsum
terminum ad quem terminatur intel
lectio qui est ipsa intentionalitas. vn
de omnis alia fundatur in re intel
cta. secundum esse qd habet in intel
lectu. li secundum dicente rationem
fundari. Que est ipsa intentionalitas.
¶ Articulo autem tercio. querit
vtrum secunda intentio fundetur su
per prima z respondet sic. ¶ Prima in
tentio concretive supponit pro ente re
ali. quia terminū concretum precipue
ad accidens. tam in realibus quā in
intentionalibus. non oportet suppone
re pro composito ex hijs alioquin cor
pus non esset album. sicut nec est cō
positum ex corpore z albedine. sed
sufficit si supponat pro composito huic
¶ Omnis igitur intentio secunda. siue
abstractiue. siue concretive. sumpta
fundatur mediātē. vel immediate in
prima sumpta concretive. quia omne
ens rationis contra reale diuisiuz fun
datur mediātē vel immediate. super
primo obiecto rationis. quia cōsequitur
vt fundamentum rem existentem o
biectiue in intellectu. z consequenter
primum fundamentum est primum
in illo genere. Super prima autem i
abstracto. potest fundari aliqua secun
da abstractiue sumpta. quia prima in
abstracto pōt intelligi. z psequēter fu
da ē relationē ad itellectionē q est in
tentiōalitas. z aliqua sa pcretiue sum
pta. vt q dīc p̄riationez z q dīc bi. u.
dinē rei ad aliā rē. vt genus qz tales

consecuntur obiectū intellectus mediā
te esse ī intellectu. i. hūidine ad intel
lectionē sicut p3 d' esse abstractū q3 pri
us hō ē in intellectu quā intelligat si
ne suppositis h're eē. Huiusmodi tñ
sunt intēiones ī cōcreto z sola hūi
do obiecti ad intellectionē est abstra
ctiue intēio. tā in primis quā in pīs in
tentionibus z hec vt est hūido. z vt
est fundamētū immediatū predictarū
intentionū. ē solūz intentionalitas. At
aut ē obiectū intellectū est intēio fa
concretiue. ¶ Articulo aut q3to que
rit vtrum vna fa intentio fundetur su
per alia secunda. z respondet sic. Ens
rōnis sicut entitatem ita z subiectum
habet solū fm rationem z h3 subiec
tum principale z secundarium. i. quo
mediante fundat in alio. Et hoc est
duplex. s. manens in se z solūz virtute
in effectū sicut forma panis inducitur
mediante dispositione paste. ¶ Igitur
vna secūda intentio pōt esse fundamē
tum alterius principale nō qd non sit
reducibile in principalis quia sic so
la res extra est principale s3 quod est
formale obiectū intellectus q3 aliqua
est p3o z p se subiectū scīe alicuius. i.
logice item q3 potest esse formale si
gnificatūz alicuius termini. i. generis
nō. n. significamus nisi quod intelli
mus. Item potest esse fundamentum
quo immanenter fa intentio alterius se
cunde. quia aliq3e fundantur median
te hūidine ad intellectionem que est
secūda intentio concretive. z incompara
bilis ab obiecto cogitato. Item ē nō

immanenter quia sicut se h3 obiectus z
actus ad obiectū z actū ita z hūidies
inde sequentes. Ergo q3 sequitur obiec
tum actus sillogistici supponunt eas
que sequuntur obiectū actus cōpositio
nis z intelligētie nec simul sunt cū eis
sicut nec actus illi. ¶ Nota q3 ad hoc q3
aliquid sit cognitūz nō op3 illud esse
sed sufficit q3 sit eius similitudo vel
alicuius ei similis. ut cūz intelligitur
per similitudinem effectus. Et q3 o
biectum p3o mouet ad noticiā sui z
fm ad noticiā intellectionis. Nec op3
dē fundamentūz esse perfectius fun
dato. vt p3 de materia respectu forme
sed sufficit q3 sit p3inquis p3mo fū
dato perfectiori. ¶ Nota ē q3 intellectio
nem z huiusmodi similia spūalia cō
fuse aprehendimus. cum aliquibus
sensibilibus siue proprio corū fantas
mathe sicut cū aprehendo hominem
confuse aprehendo meum aprehendere
s3 cūz ea directe intelligimus forma
mus corū fantasmata fm tñ similitudi
nem ad sensibilia. ¶ Questionē autē
quarta que est de fa intentione com
paratiue ad primā quātum ad predi
cationez. ¶ Articulo p3o q3rit vtrum
fa predicetur de prima. vt homo est
spēs z respondet sic intēio fa q3 est
ens rōnis predicatur denominatiue
de re que est extra hēnte eē reale di
cēdo homo est spēs quia sicut homo
denominatur ab intellectu dicēdo q3
est intellectus ita z ab alijs que co
sequuntur ipsūz vt est obiectiue in in
tellectu quia ita magis se tenent ex

parte intellecti quam intellectio. Si
cut. n. res per se sunt intelligibiles ⁊
eis accidit actu intelligi ita rebus in
tentiones per se cōueniunt in aptitudi
ne in actu at per accidens. Sciendū
est tamen q̄ primum ⁊ per se obiec
tum potētie. habet aptitudinem ad ac
tum eius per se ⁊ primo. cōtentum at
sub primo ⁊ per se obiecto. habet ap
titudinem per se sed non primo. An
de albedo est visibilis per se solū co
lor autem per se ⁊ primo ⁊ similiter
⁊ hoc ens est intelligibile per se solū
ens autē q̄ est primū obiectum in
tellectus per se ⁊ primo. Cum autem
primus modus: non dico essendi: sed
dicendi per se sit cū predicatum est nō
de diffinitōe solū subiecti vt sumus ē
natus. sed ē de essētia vt hō est ani
mal. ⁊ sus cū subiectum est de diffi
nitione predicati ⁊ non de essētia vt
hō est rīibilis. ⁊ tercius cū cā extrin
seca vt efficiens vel finalis denomina
tur a suo effectu per se. quidam dicūt
q̄ ista ens est intelligibile est in q̄rto
modo perfectatis qui est tercius dice
di per se cū tercius positus a philoso
pho nō sit modus dicendi sed essendi
per se. Sed hoc non est verum quia
aliqua denominatio cāe in ordine ad
effectum non dicit eius qualitatez. vt
dicendo ignis est similis aque calefa
cte. ⁊ aliqua dicit vt ignis est calefac
tiū aque Et hoc requirit quartus mo
dus per se siue tercius dicendi. s. q̄ p
positio dicat efficientiam cause relpe
ctu effectus per se q̄ non facit p̄dicta

quia non entia siue negativa. vere in
telliguntur ⁊ tamen nō efficiunt intel
lectionez. ymo nec positiua quia si in
telligi dicit formaliter efficientiaz in
tellectionis deus dū intelligit effice
ret suam intellectionem. Est igitur in
hō modo. Ex hoc. n. aliqd est natum
intelligi q̄ est natum habere in intel
lectu similitudinem qua rep̄sentatur
ex qua sequitur relatio rep̄sentan
tis ⁊ rep̄sentati. a qua aliqd deno
minatur intelligibile sicut a relatio
ne similitudinis ⁊ non efficiencie Et
cum dicitur ens reale est intelligibile
predicatum dicit ens rōnis ⁊ non si
militudinem in esse reali. Nec p̄dica
tum cōueniens alicui per se conuenit
ei in esse reali sic q̄ in ipso formaliter
importetur ens reale sed fundamen
taliter. ita. s. q̄ in reali ente fundatur
l3 aliquādo supposita intellectōe. Sic
etiā linee curue compeit esse curuū
formaliter per curuitatem sed funda
mentaliter per id q̄ in ipsa est. Notan
dum est autem q̄ isti nullus hō est
species contradicit ista hō non est spe
cies. vel non hō est species. q̄ non est
si rem indefinita sed singularis q̄
licet subiectum eius sit terminus vni
uersalis. tamen h3 vim singularis in
ea quia stat pro natura cōmuni. prout
sub ea non est descensus Unde nec re
fert vtrū negatō p̄ponatur vel posipo
natur subiecto. Nec esse spēm conue
nit termino cōmuni pro suppositis. i.
quia cōuenit suppositis sed rōe comu
ni. anis que suppositis non conuenit.

Notandum etiam qd commune est pri-
us particularibus vt homo for. z pla-
to. quado tenetur indeterminate pro
isto vel illo. sed quando tenetur pro
natura comuni rōne comunitatis est
eis posterior. quia ipsa comunitas est
eis posterior. ¶ Articulo autem secu-
do querit vtrum vna secunda inten-
tio possit dici de alia vt genus ē spe-
cies z respondet sic. Sicut est de acci-
dentibus realibus circa rez inesse rea-
li. ita est de intentionalibus circa rem
vt est obiectiue in intellectu siue cir-
ca formale obiectum intellectus. Que-
dam igitur sunt que non se patiuntur
circa idem vt album z nigrum genus
z species quia homo sub ratione ho-
minis z sub ratione animalis est duo
formalia obiecta. z vni eorum repu-
gnat esse genus sicut z concipi indeter-
minate respectu specierum. alteri ve-
ro esse speciem. Quedam autē se cō-
patiuntur s; non se nēcio consequun-
tur vt album z dulce species. z subie-
ctum actu. Quedam vero se compa-
riuntur z vnum aliud nēcio consequi-
tur vt linea z curuum genus z predi-
cabile. Prima nō predicantur de se
in vicem. nec in abstracto. nec in cōcre-
to. secūda vero predicantur in concre-
to sed per accidens tantum. tertia ve-
ro per se in secundo modo vt linea ē
curua z obiectum intellectum est vni-
uersale vel particulare. z in primo vt
albedo est color. genus est predicabi-
le z secūda intentio. Et dico in primo

quando predicatum est de ratione
formali subiecti sicut omne superius
de ratione formali inferioris non autē
natus de formali ratione simi. Sed
hic sunt duo dubia. Primus quia cū
dico homo est animal videtur qd in-
tentio generis z spēi simul eidez rei
cōueniant quia illa sunt vna res vno
actu intellecta. So. tunc ille due inten-
tiones fundant in vna re. sed nō in eo-
dē fundamēto formali. nec vna est a-
lia. q; illa res non fundat eas s; esse
extra circumscrip̃ta intellectiōe s; s; esse
obiectiuū in quo illa sunt duo o-
biecta formalī distincta ēt si coniūcta
intelligantur. Et vni negatur de alio
sic q; obūm formale qd ē hō nō ē illō
qd ē aīal z p̃r q; eis pueniūt vt sunt
obā cuiusmōi sūt itētiōes nō p̃dicāt
d se in p̃creto. Et si dicat qd ad vītātē
huius hō est genus s; opz q; hō redū-
plicatiue sumat q; non oportet q; con-
ueniens alicui pueniat ei secundū q;
ipsum dico q; reduplicatio est virtua-
liter in istis homo est species animal
est genus. sicut z in ista homo est im-
mediatū subiectum risibilitatis. Nec
inconuenit idem sub diuersis rationi-
bus intelligi determinate z indeter-
minate actu qui est compositio vel di-
uisio. z si actu qui est indiuisibili in-
telligenda inconueniat. Secundū du-
bium est quia dicendo homo est ho-
mo itētiōes subiecti z predica i vi-
dentur fondari in eodem obiecto for-
mali So. Tunc obiectum intellectio

nis est conuenienda hominis ad se i
psū que est intelligibile complexū
in quo homo bis sumptus. est duo in
telligibilia vnius rationis quātū ad
primam intentionem ⁊ diuersarū op
positarum quam ad esse rationis ⁊ se
cundam intentionem. quia scilicet se
cundum diuersum suum conuenit ei
ratio subiecti ⁊ predicari sicut quāti
tati album ⁊ nigrum secundum di
uersas partes. Pro. andūz etiam q̄ il
ta proprius est accidens est falsa si ter
mini itent pro intentionibus ⁊ simili
ter it pro rebus dummodo per acci
dens intelligatur id q̄ non habz cau
saz precisaz in eo de quo dicitur. Est
autem vera si intelligatur pro ente i
herente alteri. ¶ Articulo autem se
cundo querit an vna secunda intentio
dicatur de fundamento alterius vt ho
mo est genus. et respondet sic. Pri
mum ⁊ reorum secundarum intentio
num fundamentū. est res habens ēe
reale in natura quia illa est primum
obiectum intellectus. sed secundariū
⁊ immediatum est res sic vel sic intel
lecta quia consequuntur rez vt est ob
iectiue in intellectu q̄ est esse intel
lectum. Et si queratur primum esse in
tellectum. q̄ est primum inter secun
das intentiones in quo fundetur cum
non habeat esse intellectum aliud pri
us. dico q̄ fundatur in ente reali vt ei
correspondet intellectio vt fundamen
tum opposite relationis ex parte intel
lectus. Sciendum enim q̄ ens rea

le denominatur intellectum ab intel
lectione ⁊ ab habitudine ad intellec
tiones quam terminat. Et primum in
tellectum esse fundatur super re intel
lecta non absolute exclusa intellectu
ne sed inclusa vt fundamētūz zc. Sz
contra nam si fundatur in re vt intel
lecta. ergo vt includit esse intellectūz
ergo in se ipso fundatur. So. funda
tur in re vt intellecta. idest vt deno
minatur intellecta ab intellectione.
non autem vt intellecta idest vt de
nominatur intellecta ab habitudine
ad intellectionem. quia fundaretur
super habitudine. ¶ Pro quo sciendūz
est. vt sciatur ordo fundandi inten
tiones. q̄ res mouet intellectum ad
aprehensionem hominis ⁊ anima
lis ⁊ huiusmodi secundū diuersa a
parentia in re. puta rationabile ⁊ sen
sibile. Et rem quidem esse rationabi
lem ⁊ sensibilem est esse reale. sed
ita differre ratione aut esse diuersa
obiecta dicit esse rationis ⁊ se. un
das intentiones concretive quarū
prima respectu cuiuslibet obiecti.
siue simplicis. siue complexi est ha
bitudo obiecti ad intellectionem.
que fundatur in re. vt de nominatur
intellecta ab intellectione. Alie au
tem sequuntur mediane predicta.
et fundantur in re vt denominatur
intellecta a predicta. habitudine. ver
bi gratia. Si intelligitur homo se
cundum hoc apparens scilicet et ra
tionabile terminat intellectionez sine

forte et platone. Et deinde obijctur
secundo sine determinantibus ad sortem
vel platonez siue ut indifferentes ad plu
ra numero. et sic mediante predicta hi
tudine ad intellectus siue mediante
esse intellectus. sequitur intentio abs
tracti et predicabilis de pluribus nu
mero. Cum igitur dico homo secundum apparen
tiam quod est ratioabile est intellectus. esse in
tellectum formalem dicit fundamentum
habitudinis si denominatio fiat ab intel
lectione. et si fiat ab habitudine ad il
lam dicit formalem habere intentionem co
erctiue. sicut et si dicatur homo secundum
hoc: apparens exis in intellectu obie
ctiue est intellectus. Ista autem valet ad
sciendum an repugnatio intentionis sit
ad intentiones vel ad eius fundamen
tum. An si queritur an genus repugnet exis
tenti in intellectu obiectiue secundum appa
rens quod est ratioabile. quod est an in
tentio generis repugnet fundamento
speciei. Sed dicendo an repugnet ei
quod est in intellectu obiectiue secundum
apparens quod est indifferens ad plura
numero. quod est an intentio repugnet
intentioni. Ad questionem igitur su
posito quod vera sit opinio quod dicit non esse
accidens ita comune quin alicui su
biecto sit proprium et per se eius. dico
quod omnes intentiones prius simplici
um intelligentia ut. v. vniuersalia et
vle et abstractum et huiusmodi. habent
idem fundamentum reorum idest re
que est extra. quia eadem res est ac
cidens proprium genus et huiusmodi
Si autem sit aliquod accidens non

proprium tunc proprium et accidens
non habebunt idem reorum sed so
lum alie. Idem dico de consequenti
bus compositionem ubi extrema sunt
realiter idem. quia eadem res est ho
mo et animal. et hoc totum homo est ani
mal. Secus si extrema dicant diuer
sa formaliter ut homo est albus. Que
dam ergo conueniunt in fundamen
to reorum et quedam non. Que vero im
portantur per. v. predicabilia nunquam
conueniunt in proximo. quia non in for
mali obiecto. sicut homo ut homo in
tellectus. non potest esse genus. Seco
de istis predicatum et subiectum quia
homo conceptus ut homo potest esse
subiectum et predicatum. unde homo
ut fundamentum illarum intentionum.
eodem modo intelligitur in subiecto
et predicato. licet in predicato intelliga
tur ut enunciatum de alio et non in su
biecto. Sed intelligi ut enunciatum di
cit intentionem predicari et non funda
mentum eius. Igitur vnaqueque inten
tio predicatur de fundamento alteri
us in quo cum ea comunicat. quia ac
cidentia que sunt in aliquo de eo ve
rificantur. Predicatur inquam per
hoc verbum potest ita quod fundamen
tum reorum speciei potest esse funda
mentum generis sicut et concipi ut a
nimal. Sed de eo in quo non comu
nicat nunquam dicitur. sicut nec intel
ligere de subiecto coloris. Que autem
non comunicant in fundamento pro
ximo ex hoc quod requirunt diuersas
formalitates obiecti. ut genus et spes

non sunt tales . vt vna predicetur de fundamento alteris sicut homo vt sic non est genus. Secus si non p^municant quia vna est ratio fundandi alia vt esse intellectus et esse genus. vnde q^o intelligitur est genus .

Questione autem quinta que est de cuius consideratione sint secunde intentiones . Articulo primo querit vtrum aliqua scientia sit de eis vt o^o per se primo subiecto. et respondet sic Ad primum et per se subiectum scientie tria requiruntur. Primo q^o in illa scientia sit primum notum. non quidem effectiue quasi primo mouens intellectum. quia in scientia naturali prius occurrit motus quam id cuius est passio. sed finaliter quia scilicet eius noticia primo et per se intenditur etiam in praxibus in quibus aliquid principalius intendatur quam noticia subiecti scilicet ipsum opus t^um inter noticias. ea que est subiecti principaliter intenditur. Et secundo q^o omnia in ea considerata habeant ad illud attributionem effectus ad causam vel passionis ad subiectum . quia scientia debet esse vna oportet omnia talia in sua cognoscibilitate vni inter se . vel in tercio q^o est ipsum subiectum q^o principaliter intenditur. Et tercio q^o totus processus scientie resoluator et stet in eis ratione formali inquirendo principia vel passionem. Et hoc ex natura rei non absolute sed secundum aptitudinem

qua res nate sunt mouere intellectus nostrum ad sui noticiam vel intelligi a nobis . Quod autem processus scientie non stet in aliquo. e^o quia illud reducitur in aliud. primo vt effectus in causam. vel secundo vt passio in subiectum. vel tercio vt inferius in superius. Et quantum ad primum horum trium dico q^o effectus cause extrinsece reducitur in causam quantum ad cognoscibilitatem. quando de causa nata est haberi noticia perfecte notificans effectum et p^{ri}ma ad illum per se. ad q^o requiritur primo q^o sit per se causa perfecta totius effectus et per se ei conuenientium. et secundo q^o sit perfecte note precipue. quantum ad id q^o est perfecta causa. Si autem de ea talis noticia non habeatur. non reducitur . quia reducitur vnum quodq^{ue} ad id q^o est ratio se cognoscendi. Unde si deficit primum vt in medicina respectu sanitatis. cognoscitur simpliciter causa per effectum. quia effectus est simpliciter causa finalis illius imperfecti efficientis. Si vero deficit secundum vt in primo moto. e respectu motus. sic per effectum cognoscimus causam non simpliciter secundum q^o est. sed secundum q^o est causa eius idest vt est motor sic q^o statatur in formalis ratione effectus. In causis autem intrinsicis idest materia et forma se per statatur in ratione effectus. idest compositi. quia est prius notus simplici

ter quia perfectius. et quo ad nos. pri-
mo philosophorum. Quantum ad secun-
dum autem dico. quod quando passio
fundatur in passione media id est fun-
data in alio subiecto. ut figura in qua-
ritate fundata in subiecta. statur in ra-
tione passionis medie. quando circou-
scripto omni diuerso adhuc sequentes
eas per se consequuntur. et illa est suf-
ficiens ratio quod sibi insint. et illa inbe-
sio est per se nota quo ad aliquam il-
larum. per quam alie probari possunt
in esse. In omni enim processu statur
ad propositiones per se notas. maxi-
me si connexio medie ad suum su-
biectum non est ratio. innotescendi co-
nexionem aliarum ad se. Et quia ta-
lis est quantitas. primum et per se o-
biectum geometrie. est quantum ut
sic. ita quod ad sciendum passiones eius
et earum consequentiam ab ipso. in
quantum tale non oportet scire depen-
dentia eius ab alio. quam tamen o-
portet scire si volumus scire primum
a quo tales passiones dependent. Si
autem deficiat aliquod predictorum
statur in ratione alicuius prioris.
Quantum autem ad tertium si pas-
sio consequitur aliquod comune qua-
tum ad totam eius comunitatem. pro-
cessus non stat in aliquo contento
sub eo. quia statur in eo quod est pas-
sioni equale includens scilicet imme-
diatam et precisam causam eius.
Si autem consequitur aliquod in-

ferius adequate aliqui dicunt quod sta-
tur in inferiori. quia eius passio no-
demonstratur per rationem superio-
ris. ut tot sint scientie rationales.
quot species specialissime. Sed cer-
tum est non esse eandem scientiam
quicquid sit de hoc alioquin sola me-
taphysica esset scientia realis.

Fortē tamen est una scientia supe-
rioris et inferioris. quando passio-
nes eius sic connectuntur passioni-
bus huius quod illis notis facilitate r-
notificantur iste. alia autem si non fa-
ciliter. quia omnes concedunt quod non
est necessario una scientia de vtrius-
que. Iste autem tres conditiones
subiecti conueniunt enti rationis.
Hoc autem patet de tertia que est
potissima. et a qua alie dependent
Non enim reducitur necessario in
aliud. ut in causam extrinsecam.
quia non habet causam efficientem
per se. et consequenter nec finem. sed
solum per accidens. que non est suf-
ficiens ratio innotescendi. Cum e-
nim non ponat. sed supponat enti-
tatem realem non habet causam se-
cundum rem. Et si illam haberet
illa non esset sufficiens ratio inno-
tescendi. quia esset res nata moue-
re intellectum. qua cognita quan-
tum ad hoc. quo mouet. adhuc ne-
scitur unde habeat quod sit vniuersa-
lis vel abstracta. et posito per impos-
sibile quod non moueret. adhuc talia

consequerentur rem in esse obiecti
uo. Nec reducitur ut effectus in
causam intrinsecam ut patet. Nec
ut passio in subiectum quia non est
vere passio entis realis. sicut nec re
ale positium. Nec sicut inferius ad
superius. quia aliquid esset comu
ne enti reali et rationis et consequen
ter esset equiuocum et non scibile.
nec haberet passiones connexas is
tis. Conueniunt etiam et alie due
ut patet ex dictis. Nec oportet pri
mum obiectum scientie mouere in
tellectum ad actum. sed sufficit si
aliud moueat. primo ad sui noti
ciam. et ex consequenti ad notitiam
alterius. Nec inconuenit quod est o
biectum secundarium respectu uni
us actus vel habitus. esse primum
respectu alterius. sed inconuenit si
sit secundarium respectu unius et
eiusdem esse primum ut quantitas
respectu visionis. et substantia respec
tu metaphysice. Nec inconue
nit ens rationis esse in aliqua scien
tia primo notum finaliter. queren
ti scientiam. et esse primum quod oc
currit habenti scientiam. et tamen
esse notum ex alio prius noto. Nec
oportet propositiones per se notas.
sic esse notas ex terminis quasi per
alia non notificetur quid nominis
terminorum. sicut simplex ex sim
plici. sed sic quod scito quid nominis
nota est statim eorum coherencia

alioquin non essent per se note nisi
que constituerent ex cadentibus im
mediate sub sensu. Notandum e
tiam quod si dicatur. scientie confide
rantis de prima et secunda intentio
ne ut de primo et per se subiecto pri
mum et per se obiectum. non est se
cunda intentio. est propositio falsa.
si in subiecto sumatur intentio ab
stractive. et in predicato concretive
quia subiectum loyce. est secunda
intentio concretive. que est prima et
secunda intentionalitas. sic quod prima
intentio in abstracto. est secunda in
concreto. Est autem verum si utro
bius sumatur abstractive vel concre
tue. Et si obijciatur primo quod om
nis scientia habet realem habitu
dinem ad suum obiectum. que non
potest esse ad ens rationis. dico quod
verum est de scientiis realibus qui
bus respondet primum genus intel
ligibilium. non autem vniuersali
ter. vel sufficit scientiam refferri re
aliter ad materiale sui obiecti. quod est
ens reale respectu entis rationis.
Si obijciatur secundo quod nullum de
cuius ratione est presupponere ali
ud cui insit. cuiusmodi est ens ratio
nis. cum sit relatio. potest esse pri
mum obiectum scientie. nego ma
iorem. Et si probetur quia non in
telligitur. nisi intellecto alio. et con
sequenter non intelligitur ut primum
obiectum. dico quod potest intelligi a

lio non intellecto . si illud includat
vt materiale eo modo quo in diffi
nitione per additamenta in ratione
z quiditate materiale . est qđ est ex
parte subiecti z formale qđ ex par
te forme . Nam multi sciuerunt
quantitatem quo ad formale scilicet
esse diuisibile in partes eiusdem ra
tionis ignorantes vtrum sit accidens
sed credentes esse substantia . Item
non requiritur qđ per se subiectum
non apprehendatur apprehensione sim
plici vt inherens . sed sufficit si sua
ratio sufficiat ad probandas passio
nes consequentes quia non oportet
scientiam facere notitiam de illo quā
tum ad omnia . sed quantum ad ra
tionem per quam est ratio passio
nis in illa scientia . Si obijciatur
tercio quia ens rationis est relō de qua
non potest esse scientia vt de primo
obieto . quia iam esset de duobus
cum relationes simul intelligantur
dico qđ relationi in genere genera
lissimo . vel non sub alterno . non cor
respondet opposita relatio . dum di
co relatio equiparantie . sed in spe
ciali . Ens autem rationis non di
cit relationem in speciali . ¶ Artic
ulo autem secundo querit vtrum lo
gica sit de secundis intencionibus .
vt de primo z per se subiecto . Et
respondet sic . Logica est de secun
dis intencionibus idest non de inten

tionalitatibus . sed de secundo gene
re intelligibilium . sicut de primo z
per se subiecto . nō qđ sic sit de omni
bus . vt de subiecto vel parte subie
ctiua subiecti . sed sic qđ est de ali
qua sub qua continentur aliquę par
tes subiectiue . z alie ad eam se habēt
vt passiones . Hoc autem patet pri
mo . quia considerat ea que conue
niunt rebus vt sunt in intellectu . se
cundo quia est de omni ente . z non
quantum ad consequentia omnia in
esse reali . quia esset metaphysica
ergo quantum ad consequentia in es
se rationis . Et si dicatur metaphy
sica esse de ente in ordine ad passio
nes reales . et logica in ordine ad
non reales contra . quia vna ratio nō
sufficit innotescere passiones duarū
scientiarum . Est autem notandum
qđ ens rationis est duplex . scilicet
consequens rem ex institutione hu
mana . vt habitudo vocis ad signi
ficatum . z quoddam consequens no
ticiam rei . sine humana voluntate
sed ex natura rei . Et istud est du
plex quoddam scilicet conueniens
alicui determinato tantum . vt dif
ferentia rationis inter iustitiam z
sapientiam dei z principium ac fi
nem duarum linearum . z quoddam
quod conuenit omnibus generibus
entis . vt genus z esse abstractum .
qđ pueniūt tā substantie quā accidenti .

Et de hoc est sola logica. q̄ cōsiderat
eius primas differentias. q̄ sunt. aliqd
p̄ns primā opationē aīe. vt p̄dicabile
vel p̄as vt p̄dictoriū. vel terciā vt aīe
vel p̄ns. sicut gramatica cōsiderat enī
rōis p̄ns rē ex hūana institutiōe. An
si cōsiderat aliqd p̄tens ad ens ra
tionis logicū. vt cū dicit nomē apelari
uū significare cōe pluribz. nō p̄siderat
ip̄as pluralitatē vel cōitatē s̄m se sed
vt significatā. Nec tñ logica illud enī
rōis cōsiderat oī modo quō est p̄si
derabile s̄z iquātū eius cognitio valz
ad p̄cedēdū i alijs sc̄ijs. De odē tñ ē
metaphisica iquātū p̄siderat in hūi
dine ad ens reale. vtrū. s̄. fundet i eo
vel huiusmodi. sic d̄ eo ē logica. quātū
ad p̄ueniētia ei s̄m se vt p̄dicari z hu
iusmodi. An logica agit de ente reali
inquantum in eo inuenitur aliqua se
cūda intentio. Nec sūt q̄ de herueo p
rudioribus excerpti. q̄ tñ q̄ plene tenz
totū libz libz eius d̄ intentiōibz excep
tis opiniōibz z i p̄batōibz capz z q̄bus
dam p̄bationibus suis. Lz at q̄dā ho
rū indigeant glosula. vel rōe sui. vel
pp̄ incorrectionē libri vñ hec sumpsi
in ea sine glosa recitauī vt sciat q̄sqz
qd̄ ille senserit. Capolus at vt p̄z i pri
mo. d̄. 23. t̄z q̄ tā p̄ia q̄ p̄a intentio
est p̄ceptio intellectus. z intendit de
p̄ceptu formali. Et ibidē d̄ic q̄ inten
tio est in intellectu formālī z princi
palī z abstractiue. l̄z p̄cretiue sit ipsa
res intellecta. Et sic inter ipsū z heru
eū vñ duplex disonantia. i. s̄. q̄ intentio
sit principalī in intellectu subiectiue

s̄m capō. z principalī ex p̄te rei se te
neat s̄m herueū. S̄z herueus nō d̄ic
quātū ego legerim q̄ sit principalī
ter ex p̄te rei. s̄z q̄ in logicalibus in
tentionē sumimus ex parte rei. Que
non repugnant. Sic enim etiam natu
ra d̄r primo natiuitas. nec tamen per
naturam intelligimus natiuitatem q̄n
logicaliter dicimus naturā hominis
esse comunem multis. An z ipse her
ueus vt supra patuit questione prima
ar. i. d̄icit intentionem ex parte intel
lectus sumptam esse intentionem ef
fentialiter z ab ea denominari inten
tionale vt est intentio ex parte rei. Et
etiam ipse sentit q̄ intentio formali
ter z principaliter sit in intellectu l̄z
n̄ itētiōalitas d̄ q̄ cap. nihil d̄ic. Sc̄da
disonantia q̄ s̄m capolū itentio abstra
ctiue z denominans est conceptus for
malis rei z secundum herueū est re
latio inter rem z conceptuz. Sed for
te posset dici q̄ capolus nō loq̄r. d̄ itē
tionalitate z q̄ res denominatur in
tentio a tali habitudine z a conceptu
sed ab habitudine intrinsece z gr̄a
p̄ceptus z a p̄ceptu extrinsece. Quic
quid autem sit de h̄ijs concordijs. st̄a
dum est herueo quia magis a propo
sito z dedita opera pertractauit mate
riam istam. Patet autem ex dictis
q̄ cum terministis conuenimus quo
ad primam intentionem. quia ipsi d̄i
cunt q̄ terminus prime intentionis i
dest significans primam intentionē
est terminus significans non termi
num idest p̄ceptum obiectiualem. et

intellige factuz de primo intellectis .
 Dicimus aut in ha qz dicunt qz ter-
 minus se intentionis significat soluz
 modo terminum siue rōez rōis fun-
 datam in termino ea ratione qua est
 signum z non qua est rel . An volunt
 qz ois pā intentio formalī sit rō fun-
 data in termino siue terminetur ad si-
 gnificatum eius siue ad alium termi-
 num sicut in termino vocali fundatur
 rō ad mentālē . Nos aut dicimus in
 termino vocali esse quidem aliquaz
 secundam intentionem siue relationē
 excogitatā quēcūqz sit illarum duarū
 sed non banc solā sed infinitas alias
 quia non solum terminos significa-
 tes terminos dicimus secunde inten-
 tionis sed etiam significantes res vt
 li genus species accidens proprium
 suppositum indiuiduum z huiusmo-
 di .

Finis

Impressum bononie p Azones Ru-
 gerium Sub excellentissimo . Dño
 Johanne bētiuolo feliciter regnāte .
 Anno ab incarnatione Domini nrī
 M.ccc.lxxxix. die vero .x. Julij .

Castigatio magistri siluestri prie-
 rat in dialecticam suam .

Lar. 2. col. i. linea. 33. post li significa-
 ta ade vel ad aliud .

Lar. 3. col. i. xliij. natūr col. 3. l. 22. post
 li vna ade sit pfectior col. iij. l. 22. cre-
 ata p certa .

Lar. iij. col. i. l. xliij. ē oē quo pro oē

q3 col. 2. l. xix. illū p illō. itē. l. xli. post
 li discre. i. ade li vi supra .

Lar. v. col. iij. l. vij. post li limitē ade
 vt aliqs hō ē aīal z hō est species .

Lar. vi. col. i. l. v. exp̄ssuz. itē. l. 23. ē so-
 luz. itē. l. xxiiij. distribuitur. itē. l. 3v.
 post li nullus ade igitur .

Lar. vij. col. i. l. xliij. absolute col. 2. l.
 lxvi. nō diminuēs col. 3. l. v. post li cur-
 rit ade. Stat enim li hō p albis tātū .

Lar. v3. col. i. l. xl. ad ē illa z. l. xliij. ē

Lar. io. col. i. l. i. post li lapis ade nullū

lapis. col. 2. l. xxiiij. post li vlis ade qz

cū in oppositā qualitātē cōuertat seq̄

retur vlēz afficiētā conuerit simplr .

Lar. xi. col. 2. xl3. post li. ade faz . col.

3. in figura. i. p est lege currit .

Lar. iz. col. i. l. 3viiij. co mō. col. 2. l. 3v

iiij. post li nō a te plāam col. iij. l. v.

sentienz p insensibile itē. l. 33. vacat li

instās. Lar. iz. col. 3. l. xliij. loco col.

iiij. l. iz. in expo ita. Lar. xliij. col.

iiij. l. 22. ade seq̄ aī li ad . Lar. xv.

col. 3. l. iij. & o p nō. Lar. xvi. col. 2.

l. iz. exēpla . col. 3. l. xxv. p dī a o itez

l. xli. qlibet p cuiuslibz col. iij. l. vij.

sonis itē. l. xxix. vel p in. Lar. xvij

col. i. l. iz. aīal p aliq3 col. 2. l. v. pclusio

nē. itē. l. xxvij. p quoz dic quo ex. itē

l. xl3. vacat li cē. col. 3. l. xxv3. p lusi des

Lar. xv3. col. i. l. 3. post li idē ade vi

de hō p cap. 3. in fine. itē. l. xlv. n. p m

col. 2. l. 3v3. tātū p vi. col. 3. l. vltia in

ter ergo et ē ade a. col. iij. l. xl3. vum

dicere p itez dice. Lar. xix. col. i. l.

xi. ade li z aī li ego. itē. l. xxv. oppo

nit. itē. l. 30. ppositū. col. 2. l. xvij. post

li signum ade z signatū. itē. l. xv. si
gnatum. itē. l. xl. post li nouit ade. Sz
tū tercius ē nullus z suz reducīt ad
primū qz vna ppositione qz vtiū pos
sibiliter vt signo z signato. Car. 20.
col. i. l. 22. eo mō. col. 3. l. xxvij. in ea p
me itē. l. xl. cū vō col. iij. l. 3. z p ēt. itē
l. 22. stet pro et. Car. 21. col. 2. l. 32. nōio
p nēciūz col. iij. l. xxvij. li z d3 seq li
positio. Car. 22. col. i. l. 12. negez posi
tum. col. 2. l. 12. vñ. p nō. col. 3. l. x. pro li
obligādo obligatio lege obligatio o
bligatio. itē. l. xxij. intellectu. itē. l. xli.
aū li nisi ade. i. rēōes ad res vel con
ceptus. Car. 23. col. 3. l. 12. intellectus
col. 2. l. xi. vacat li siue. itē. l. 30. p li dic
v. itē. l. xli. cēnī p ēe. col. 3. l. vij. signi
ficatū. col. iij. l. vi. ppietas. itē. l. xli.
indiuisibili. itē. l. eadē aū li quaz ade
ad li. a. itē. l. xliij. alia p cū alia. Car.
xxij. col. i. l. 12. quātitas. itē. l. xliij. a
pse. itē. l. xliij. sz p sz. itē nota qz hoc
capitulu d3 seq sequens. Car. 24.
col. i. l. iij. ade li hō. col. 2. l. 2. amplia
tio. itē. l. xix. si. itē. l. 20. qñq3. itē. l. 33. p
li z nō esse dic nō aūt. Car. xxvi. col.
i. l. xlv. p. positi. col. 2. l. 33. sz p si. itē. l.
xlv. sicut pro sunt col. 3. l. xv. tātū. itē. l.
xviij. vacat li se. itē. i. xlv. val3 col. iij.
l. ix. pporionis. itē. l. 3viiij. post li tātū
ade nisi li oēm colligat. Car. xxvij.
col. i. l. xi. z p est. col. 2. l. xliij. sicut p
siue col. 3. l. x. puerstaz. itē. l. xliij. post
li formalis ade q. f. t3 i oibus termi
nis ēt nō significatiuis vt. a. b. c. itē. l.
xl. vlf col. iij. l. v. pte. itē. l. xl. z put
Car. xxv. col. 2. l. 12. ade li ei aū equi

pollet. itē. l. ix. p sz. itē. l. xxviii. mo
tu p mobili. itē. l. xxxiii. ade vlf aū
li sunt. itē. l. xlv. ade li eis. col. 3. l. xi i
aūcedente. itē. l. 22. li z p3. itē. l. 3vi.
cāli col. iij. l. xlv. vt diffinitio p in
diffinito. Car. xxix. col. i. l. xxv. in
ipm p se p li p se ipsum. itē. l. 32. cēcuf
col. 2. l. vi. aūcedente. col. iij. l. 30. alby
Car. 30. col. i. l. xliij. 3. p. 2. itē. l. xvi. ēt
p. 7. itē. l. xlii. lege. sic. Vā pclusio d3
esse ista. Ergo a quodā a quo vñ lapis
7c. col. 3. l. 32. vacat li se ipsa. Car. xxxi
col. 2. l. xi. ade li qz col. iij. l. xvii. p se
se. lege se esse. itē. l. 20. insolubile col.
iij. l. xvii. vacat li aliqd. Car. 32. col.
i. l. v. ade li cū. itē. l. xv. significet. itē. l.
xxi. aū li nō ade ergo li deus ē. itē. l.
xxxvi. id p est col. 2. l. xlii. z put col.
iij. l. 12. pōio. itē. l. 23. ad li cum post li
disiunctio. itē. l. xxvii. ex. posito. itē. l.
xl. p cē. Car. xxxiii. col. i. l. xxxiii.
tūc. itē. l. xl. ad li tū aū li est. itē. col. 2. l.
xxi. post li ergo ad li concedis. col.
iij. l. x. tota vacat. Car. xxxiiii. col.
3. l. xix. ade li a post li sit. col. iij. l. xl.
cōcedis. cōcedis pnegas negas.

¶ Nec sunt nostra castigatione digna
indicata reliqua parte ipsum amice
facile emendabis.

Frater Johannes v'odor p. lectori

Lector qui transis paulisper siste legasq;
Hoc opus insigne: dubios solvere nexos.
Si cupis in logicis: & scire intentio quid sit
Est labor egregij: siluestri pyriciani
Felsinei studij: patribus quē dedicat almis

